

TIEKE

EDIFACT-sanasto

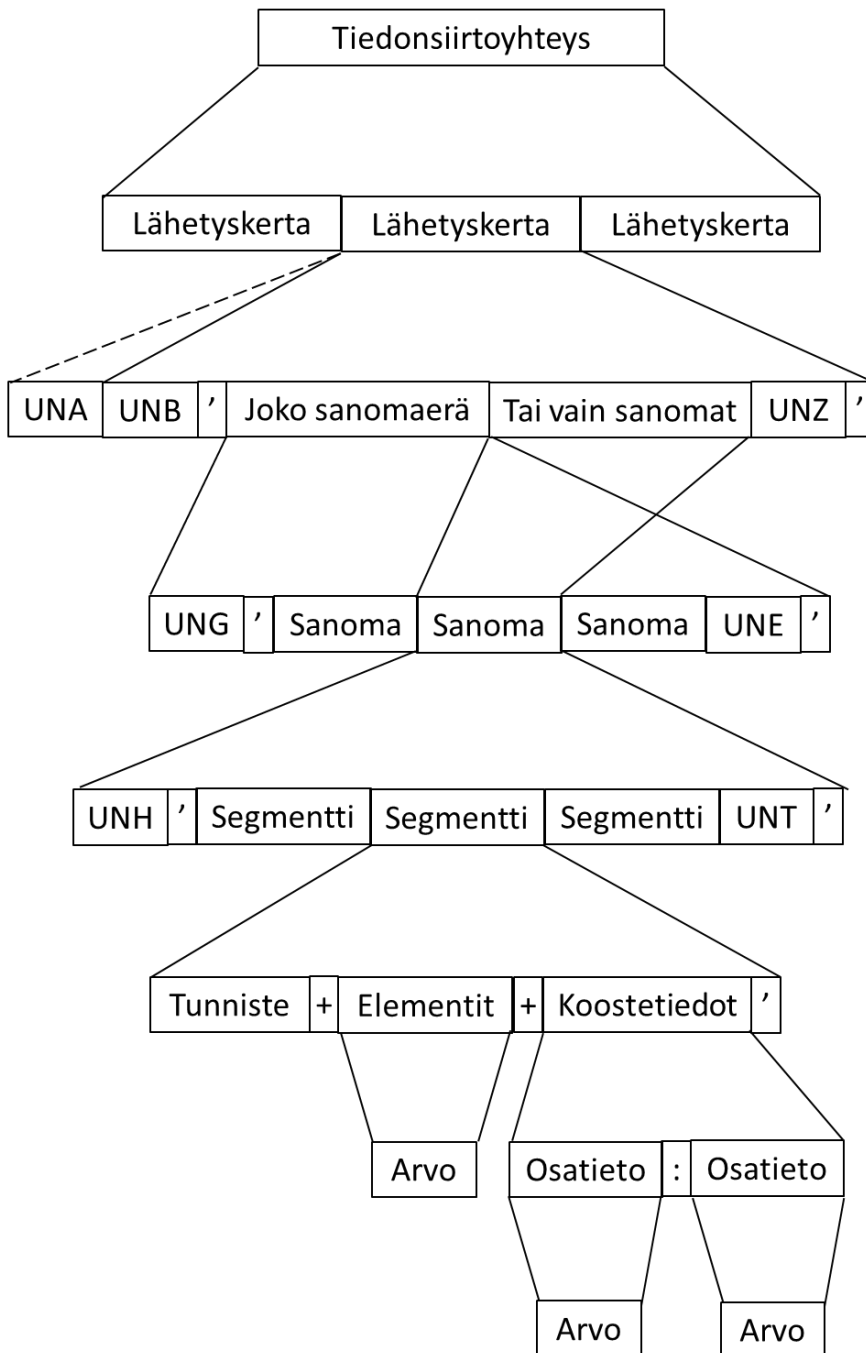
2021-09-23, v 1.01

23.9.2021

Tähän sanastoon on koottu UN/EDIFACT-kielioppiin liittyviä termejä ja niiden selityksiä. UN/ECE:n ylläpitämä sanasto on osoitteessa:

https://unece.org/fileadmin/DAM/trade/edifact/untdid/d300_s.htm

UN/EDIFACT-kieliopin mukaisen tiedoston rakenne on esitetty seuraavassa Kuvassa 1 ja EDI/OVT-järjestelmämalli Kuvassa 2. Näihin kuviin viitataan tämän sanaston muissa osissa.

Kuva 1: UN/EDIFACT-muotoisen tiedoston tiedosto- ja tietorakenne

23.9.2021

Kuva 2: EDI/OVT-järjestelmämalli

HUOM! Sanastossa käytetään sähköisestä standardimuotoisesta tiedonsiirrosta sekä kansainvälistä lyhennettä EDI (Electronic data interchange) että sen suomankielistä vastiketta OVT (Organisaatioiden välinen tiedonsiirto)

A

Aineisto

OVT-aineisto, välitiedosto, flat file, inhouse-tiedosto. Sovellukselta OVT-järjestelmälle tai päinvastoin välitettävät, sanoman tietosisällön mukaiset tiedot.

Alijoukko

Subset. Tietyn sanomahakemiston sanoman elementeistä, koostetiedoista ja segmenteistä sekä tunnisteiden ja koodien arvoista koostuva tietojoukko, joka on valittu käytettäväksi tietyllä kaupan, teollisuuden, kuljetuksen tai muun soveltamisen alalla.

Asiakirja

Dokumentti, document. Silmin tai koneellisesti luettavissa oleva tiedon pysyvä esitysmuoto. Koneellinenkin muoto on voitava tarvittaessa visualisoida eli saada luettavaan muotoon.

C

Character set

Merkistö. Äärellinen, tavallisesti järjestetty joukko toisistaan erovia kirjaimia, numeroita ja muita erikoismerkkejä. Esimerkiksi UN/EDIFACT-sanomissa usein käytettävä merkistö on UNOA eli UN/ECE-merkistö, Level A.

Code

Koodi. Tietyn elementin saama määrätyn koodilistan mukainen arvo.

Code list

Koodilista eli koodisto. Tietyn elementin saamien mahdollisten arvojen muodostama kokonaisuus eli lista. UN/EDIFACT-sanomissa koodiarvoiset elementit saavat yleensä koodihakemistossa EDCL esitettyjä arvoja.

23.9.2021

Component Data Element

Osatieto, osatietoalkio. EDIFACT-kieliopin mukainen tietorakenne (Kuva 1). Osatieto on koostetiedon osa eli yksittäinen koostetietoon kuuluva elementti, joka sisältää yksittäisen elementin arvon. Esimerkiksi aikatiedon esittävässä koostetiedossa C507 on kolme osatietoa 2005, 2380 ja 2379 seuraavasti:

C507 DATE/TIME/PERIOD

2005	Date or time or period function code qualifier	M	an..3
2380	Date or time or period text	C	an..35
2379	Date or time or period format code	C	an..3

Osatieto 2005 ilmaisee aikatiedon tyyppin, osatieto 2380 itse aikatiedon ja osatieto 2379 aikatiedon muodon.

Component Data Element Separator

Osatietoerotin. Merkki, jota käytetään erottamaan osatiedot toisistaan koostetiedossa. Yleensä erottimena on kaksoispiste (:). Esimerkiksi koostetiedon C507 DATE/TIME/PERIOD kolme osatietoa 2005, 2380 ja 2379 voisivat sisältää tiedot 4 (tilauspäivä), 20201229 (päivämäärä), 102 (päivämäärän muoto CCYYMMDD), jolloin kyseiset osatietojen arvot esitetään UN/EDIFACT-sanomassa seuraavasti: 4:20201229:102.

Composite Data Element

Koostetieto, kooste-elementti. EDIFACT-kieliopin tietorakenne (Kuva 1), joka sisältää osatiedot. Esimerkiksi aikatiedon esittävässä koostetiedossa C507 on kolme osatietoa 2005, 2380 ja 2379 seuraavasti:

C507 DATE/TIME/PERIOD

2005	Date or time or period function code qualifier	M	an..3
2380	Date or time or period text	C	an..35
2379	Date or time or period format code	C	an..3

Composite Data Element Directory

EDCD, koostetietohakemisto. UNTDID:hen sisältyvä luettelo, joka sisältää tiedot koostetiedoista. Koostetietojen tunnukset ja nimet sisältävä EDCD (Electronic Data Composite Data Element Directory) alkaa seuraavasti:

- C001 Transport means
- C002 Document/message name
- C003 Power type
- C004 Event category
- C008 Monetary amount function detail
- ...

Laajempi EDCD esittää myös koostetietojen rakenteet, niiden sisältämät osatiedot sekä koostetiedon käytön kuvauksen.

23.9.2021

C001 TRANSPORT MEANS

Desc: Code and/or name identifying the type of means of transport.

8179	Transport means description code	C	an..8
1131	Code list identification code	C	an..17
3055	Code list responsible agency code	C	an..3
8178	Transport means description	C	an..17

C002 DOCUMENT/MESSAGE NAME

Desc: Identification of a type of document/message by code or name. Code preferred.

1001	Document name code	C	an..3
1131	Code list identification code	C	an..17
3055	Code list responsible agency code	C	an..3
1000	Document name	C	an..35

...

Conditional

Valinnainen. Ominaisuus, joka EDIFACTissa liitetään segmentin, koostetiedon, osatiedon tai elementin esiintymiseen siten, että ollessaan valinnaisia nämä voivat joko esiintyä tai olla esiintymättä sanomassa. Vertaa pakollinen (mandatory).

Conformance analysis

Yhdenmukaisuustarkastus. Menettely, jolla varmistetaan, että sanoma tai sen aito osajoukko on teknisesti EDIFACT-kieliopin ja sanomasisällöltään vakiosanomien mukainen.

D**Data Element**

Elementti eli tietoalkio. EDIFACT-kieliopin tietorakenne (Kuva 1). Elementti sisältää yksittäisen tiedon arvon. Koostetieto sisältää osatietoja, jota myös ovat elementtejä. Osatieto myös sisältää yksittäisen tiedon arvon. Periaatteessa elementti ja osatieto ovat sama asia, mutta elementin esiintyessä koostetiedon osana siitä käytetään nimeä osatieto erotuksena itsenäisesti esiintyvälle elementille.

Data Element Attribute

Elementin eli tietoalkion attribuutti eli ominaisuus. Määritelty elementin ominaisuus, kuten esimerkiksi pakollisuus, numeerisuus tai merkkimäärä (pituus).

Data Element Directory

23.9.2021

Elementtihakemisto. UN/EDIFACT-hakemiston yhtenä osana on elementtihakemisto EDED (Electronic Data Element Dictionary). Yksilöityjen ja nimettyjen elementtien luettelo, jossa on määritelty elementtien nimet ja ominaisuuden, kuten esimerkiksi merkkimäärä (pituus) ja arvojen esitystapa. Elementtien tunnukset ja nimet sisältävä EDED alkaa seuraavasti:

1000	Document name	[B]
1001	Document name code	[C]
1003	Message type code	[B]
1004	Document identifier	[C]
1049	Message section code	[B]

...

Hakemistossa esiintyvät hakasuluissa olevat kirjaimet B, C ja I tarkoittavat seuraavaa:

[B] = elementtiä käytetään ainoastaan erämuotoisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa

[I] = elementtiä käytetään ainoastaan interaktiivisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa

[C] = elementtiä käytetään sekä erämuotoisessa että interaktiivisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa.

Laajempi EDED esittää myös elementtien sanallisen selitteen sekä esitysmuodon. Seuraavassa on esitetty alku tästä hakemistosta:

1000	Document name	[B]
------	---------------	-----

Desc: Name of a document.

Repr: an..35

1001	Document name code	[C]
------	--------------------	-----

Desc: Code specifying the document name.

Repr: an..3

1003	Message type code	[B]
------	-------------------	-----

Desc: Code specifying a type of message.

Repr: an..6

...

Data Element Name

Elementin nimi, tietoalkion nimi. Yhdellä tai useammalla luonnollisen kielen sanalla ilmaistu elementin käsite, esimerkiksi: Document name.

Data Element Reference Number

Data element tag, elementin tunniste, tietoalkion tunniste. Elementin 4-numeroinen yksilöintitunniste elementtihakemistossa EDED. Esimerkiksi elementtihakemiston elementin

1000	Document name
------	---------------

23.9.2021

tunniste on 1000.

Data Element Representation

Elementin esitystapa, tietoalkion esitystapa. Esitystapa esittää elementin ominaisuuksia, kuten numeerisuus, aakkosellisuus ja elementin pituus.

Data Element Requirement Designator

Elementin vaadeilmaisoin, tietoalkion vaadeilmaisoin. Ilmaisee sanomamäärittelyssä elementin pakollisuuden eli onko elementti sanomassa pakollinen vai valinnainen, mikäli elementin sisältävä segmentti esiintyy sanomassa. Elementin pakollisuudesta käytetään myös ilmausta elementin status.

Data Element Separator

Elementtieroitin. Merkki, jota käytetään erottamaan yksittäinen segmenttitunniste, elementti tai koostetieto segmentin muista osista; yleensä plus-merkki (+). Esimerkiksi seuraavassa on UN/EDIFACT-hakemiston D.20A mukaisen DIM-segmentti, joka koostuu yhdestä yksittäisestä elementistä 6145 sekä yhdestä koostetiedosta C211, jossa on viisi osatietoa.

DIM DIMENSIONS

Function: To specify dimensions.

6145	DIMENSION TYPE CODE QUALIFIER	M	1	an..3
C211	DIMENSIONS	M	1	
6411	Measurement unit code	M		an..8
6168	Length measure	C		n..15
6140	Width measure	C		n..15
6008	Height measure	C		n..15
6182	Diameter measure	C		n..15

Jos elementti 6145 saa arvon 2 (Package dimensions (including goods)), ilmaisten, että kyseessä on pakkauksen mitat, ja kooste tieto C211 ilmaisee kyseiset mitat seuraavasti: CMT (centimetre), 75, 100, 50, jolloin pakkauksen mitat on ilmoitettu sentteinä ja pakkauksen pituus on 75 cm, leveys 100 cm ja korkeus 50 cm, on kyseinen segmentti tällöin merkkijono: DIM+2+CMT:75:100:50'
Halkaisijaa tälle pakkaukselle ei ole määritelty, joten kyseinen elementti ei saa arvoa ja se jätetään valinnaisena elementtinä pois segmentin esitetyistä tiedoista.

Data Element Tag

Data element reference number, elementin tunniste, tietoalkion tunniste. Elementin 4-numeroinen yksilöintitunniste elementtihakemistossa EDED. Esimerkiksi elementtihakemiston elementin

1000 Document name

tunniste on 1000.

Data Element Value

23.9.2021

Elementin arvo, tietoalkion arvo. Arvo, jonka muodon elementin esitystapa (Data Element Representation) määrittelee. Esimerkiksi pituuden ilmaiseva elementti

6168 Length measure C n..15

on edellä olevan määrittelynsä mukaan numeerinen ja voi sisältää maksimissaan 15 numeroa.

Data Representation

Esitystapa. Tapa, jolla määrämuotoinen tieto esitetään yksiselitteisesti. Esimerkiksi UN/EDIFACT.

Data Segment

Segmentti, tietoryhmä. EDIFACTin tietorakenne (Kuva 1), joka sisältää määrätyn joukon toisiinsa liittyviä elementtejä ja koostetietoja, jotka tunnistetaan niiden järjestyksen perusteella. Segmentti alkaa tunnisteella eli tagilla (tag) ja loppuu loppumerkkiin, joka on heittomerkki ('). Seuraavassa on esitetty UN/EDIFACT-hakemiston D.20A mukaisen DIM-segmentin rakenne. Segmentti koostuu yhdestä yksittäisestä elementistä 6145 sekä yhdestä koostetiedosta C211.

DIM DIMENSIONS

Function: To specify dimensions.

6145	DIMENSION TYPE CODE QUALIFIER	M	1	an..3
C211	DIMENSIONS	M	1	
6411	Measurement unit code	M		an..8
6168	Length measure	C		n..15
6140	Width measure	C		n..15
6008	Height measure	C		n..15
6182	Diameter measure	C		n..15

Delimiter

Erotinmerkki, separator character. Merkki, jolla erotetaan toisistaan elementit, koostetiedot ja segmentit. Lähetyskerran alussa oleva segmentti, erotinopaste (UNA, Service string advice) määrittelee siinä lähetyskerrassa käytettävät erotinmerkit, jotka tavallisesti ovat :+?* (Kuva 1).

Erotinmerkkejä käytetään seuraavasti:

:	osatietoerotin koostetiedossa
+	segmentin tunnuksen, elementin tai koostetiedon erotin
.	desimaalierotin
?	erotinmerkin vapautusmerkki
*	elementin tai koostetiedon toistuvuus
'	segmenttierotin

Detail Section

Erittelyosa. Sanoman varsinaisen sisällön muodostama osa, joka on otsikko-osan ja yhteenveto-osan välissä. Yleensä tämä osa sisältää vastaavan kaupallisen asiakirjan rivitason, kuten esimerkiksi tilauksen tilausrivit.

23.9.2021

Document

Dokumentti, asiakirja. Silmin tai digitaalisesti luettavissa oleva tiedon pysyvä esitysmuoto. Digitaalinenkin muoto on voitava tarvittaessa visualisoida eli saattaa luettavaan muotoon.

Dokumentti

Document, asiakirja. Silmin tai digitaalisesti luettavissa oleva tiedon pysyvä esitysmuoto. Digitaalinenkin muoto on voitava tarvittaessa visualisoida eli saattaa luettavaan muotoon.

Draft Document

Luonnossanoma. UN/EDIFACT-sanoman luonnosvaihe, kehitteillä olevan sanoman tila 0, tila 0 eli status 0. Sanoman kehitysvaihetta kuvaava tieto, jonka arvojen merkitys on:

Draft Document	0-tila, luonnossanoma, kehitteillä oleva sanoma
Formal	1-tila, trial, kokeilusanoma, kokeiltavaksi tarkoitettu sanoma
Recommendation	2-tila, vahvistettu UNSM (United Nations Standard Message).

E

ECE

UN/ECE, Economic Commission for Europe, United Nations Economic Commission for Europe, Euroopan talouskomissio, Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomissio. ECE on Yhdistyneiden kansakuntien alueellinen komissio, joka toimii YK:n talous- ja sosiaalineuvoston alaisena. Sen yhtenä tehtävänä on kehittää kaupan menettelyjä.

EDCD

UN/EDIFACT composite data element directory, koostetietohakemisto. UNTDID:hen sisältyvä luettelo, joka sisältää tiedot koostetiedoista. Koostetietojen tunnuksat ja nimet sisältävä EDCD (Electronic Data Composite Data Element Directory) alkaa seuraavasti:

```
C001 Transport means
C002 Document/message name
C003 Power type
C004 Event category
C008 Monetary amount function detail
...
```

Laajempi EDCD esittää myös koostetietojen rakenteet eli niiden sisältämät osatiedot.

C001 TRANSPORT MEANS

Desc: Code and/or name identifying the type of means of transport.

8179	Transport means description code	C	an..8
1131	Code list identification code	C	an..17
3055	Code list responsible agency code	C	an..3
8178	Transport means description	C	an..17

23.9.2021

C002 DOCUMENT/MESSAGE NAME

Desc: Identification of a type of document/message by code or name. Code preferred.

1001	Document name code	C	an..3
1131	Code list identification code	C	an..17
3055	Code list responsible agency code	C	an..3
1000	Document name	C	an..35

...

EDCL

UN/EDIFACT code list, Koodistohakemisto. UNTDID:iin sisältyvä koodiarvoisten elementtien koodien luettelo. Jokaiseen koodistoon liittyy kyseisen elementin 4-numeroinen numerotunnus ja sen elementin nimi, kyseisen koodiston selväkielinen selitys sekä koodiston koodien muototieto, esimerkiksi tieto, että koodi on maksimissaan kolme merkkiä pitkä, alfanumeerinen tieto. Koodistohakemiston jokaisen koodilistan jokaiseen koodiin on liitetty koodin nimi ja koodin selväkielinen selitys. Seuraavassa alku EDCL koodistolistasta, joka alkaa elementin 1001 Document name code koodiarvoilla:

1001 Document name code [C]

Desc: Code specifying the document name.

Repr: an..3

- 1 Certificate of analysis
Certificate providing the values of an analysis.
- 2 Certificate of conformity
Certificate certifying the conformity to predefined definitions.
- 3 Certificate of quality
Certificate certifying the quality of goods, services etc.
- 4 Test report
Report providing the results of a test session.

...

EDED

UN/EDIFACT electronic trade data element directory. Elementtihakemisto. UNTDIDIin sisältyvän UN/EDIFACT-hakemiston yhtenä osana on elementtihakemisto EDED (Electronic Data Element Directory). Yksilöityjen ja nimettyjen elementtien luettelo, jossa on määritelty elementtien nimet ja ominaisuuden kuten esimerkiksi merkkimäärä (pituus) ja arvojen esitystapa. Elementtien tunnuksat ja nimet sisältävä EDED alkaa seuraavasti:

1000 Document name [B]

23.9.2021

1001	Document name code	[C]
1003	Message type code	[B]
1004	Document identifier	[C]
1049	Message section code	[B]

...

Hakemistossa esiintyvät hakasuluissa olevat kirjaimet B, C ja I tarkoittavat seuraavaa:

[B] = elementtiä käytetään ainoastaan erämuotoisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa

[I] = elementtiä käytetään ainoastaan interaktiivisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa

[C] = elementtiä käytetään sekä erämuotoisessa että interaktiivisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa.

Laajempi EDED esittää myös elementtien sanallisen selitteen sekä esitysmuodon. Seuraavassa alku tästä hakemistosta:

1000 Document name [B]

Desc: Name of a document.
Repr: an..35

1001 Document name code [C]

Desc: Code specifying the document name.
Repr: an..3

1003 Message type code [B]

Desc: Code specifying a type of message.
Repr: an..6

...

EDI

Electronic Data Interchange, sähköinen tiedonsiirto, suomeksi myös OVT, organisaatioiden välinen tiedonsiirto. Digitaalista, määrämuotoista, sanomista koostuvaa tietojen siirtoa osapuolten tietojärjestelmien välillä hyväksytyjä standardeja ja toimintatapoja noudattaen.

EDI/OVT-järjestelmä

OVT-järjestelmä. Laitteiden ja ohjelmien muodostama kokonaisuus, joka toteuttaa EDI/OVT-järjestelmämallin mukaiset toiminnot (Kuva 2).

EDI/OVT-järjestelmämalli

OVT-järjestelmämalli. Järjestelmämalli on ohje käytännön EDI/OVT-järjestelmien suunnitteluun ja toteutukseen. Se sisältää sovellusliitännän, esitystapamuuntimen ja kuljetusliitännän sekä näiden hallintatoiminnot. (Kuva 2).

23.9.2021

EDIFACT

Electronic Data Interchange for Administration, Commerce and Trade, myös UN/EDIFACT, United Nations EDIFACT. Joukko organisaatioiden välisen standardimuotoisen tiedonsiirron standardeja sekä hakemistoja ja ohjeita, jotka julkaistaan UNTDIDissa. YK:n Euroopan talouskomissio ja ANSI ovat kehittäneet EDIFACT-kieliopin ja ISO on v. 1987 hyväksynyt esitystapakieliopin (ISO 9735) ja v. 1986 tietohakemiston (ISO 7372) määrittelevät standardit.

EDIFACT Code List

EDCL, (Electronic Trade Code List), UN/EDIFACT code list, Koodistohakemisto. UNTDID:iin sisältyvä koodiarvoisten elementtien koodien luettelot. Jokaiseen koodistoon liittyy kyseisen elementin 4-numeroinen numerotunnus ja sen elementtiniimi, kyseisen koodiston selväkielinen selitys sekä koodiston koodien muototieto, esimerkiksi tieto, että koodi on maksimissaan kolme merkkiä pitkä, alfanumeerinen tieto. Koodistohakemiston jokaisen koodilistan jokaiseen koodiin on liitetty koodin nimi ja koodin selväkielinen selitys. Seuraavassa alku EDCL koodistolistasta, joka alkaa elementin 1001 Document name code koodiarvoilla:

```
1001 Document name code [C]
    Desc: Code specifying the document name.
    Repr: an..3
    1 Certificate of analysis
      Certificate providing the values of an analysis.
    2 Certificate of conformity
      Certificate certifying the conformity to predefined
      definitions.
    3 Certificate of quality
      Certificate certifying the quality of goods, services
      etc.
    4 Test report
      Report providing the results of a test session.
```

...

EDIFACT Composite Data Element Directory

EDCD (Electronic Trade Composite Data Element Directory), UN/EDIFACT composite data element directory, koostetietohakemisto. UNTDID:hen sisältyvä luettelo, joka sisältää tiedot koostetiedoista. Koostetietojen tunnukset ja nimet sisältävä EDCCD (Electronic Data Composite Data Element Directory) alkaa seuraavasti:

```
C001 Transport means
C002 Document/message name
C003 Power type
C004 Event category
C008 Monetary amount function detail
```

...

23.9.2021

Laajempi EDCD esittää myös koostetietojen rakenteet eli niiden sisältämät osatiedot.

C001 TRANSPORT MEANS

Desc: Code and/or name identifying the type of means of transport.

8179	Transport means description code	C	an..8
1131	Code list identification code	C	an..17
3055	Code list responsible agency code	C	an..3
8178	Transport means description	C	an..17

C002 DOCUMENT/MESSAGE NAME

Desc: Identification of a type of document/message by code or name. Code preferred.

1001	Document name code	C	an..3
1131	Code list identification code	C	an..17
3055	Code list responsible agency code	C	an..3
1000	Document name	C	an..35

...

EDIFACT Data Element Directory

EDED (Electronic Trade Element Directory), elementtihakemisto, tietoaalkiohakemisto. UN/EDIFACT-hakemiston yhtenä osana on elementtihakemisto EDED (Electronic Data Element Directory). Yksilöityjen ja nimettyjen elementtien luettelo, jossa on määritelty elementtien nimet ja ominaisuuden kuten esimerkiksi merkkimäärä (pituus) ja arvojen esitystapa. Elementtien tunnuksat ja nimet sisältävä EDED alkaa seuraavasti:

1000	Document name	[B]
1001	Document name code	[C]
1003	Message type code	[B]
1004	Document identifier	[C]
1049	Message section code	[B]

...

Hakemistossa esiintyvät hakasuluissa olevat kirjaimet B, C ja I tarkoittavat seuraavaa:

[B] = elementtiä käytetään ainoastaan erämuotoisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa

[I] = elementtiä käytetään ainoastaan interaktiivisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa

[C] = elementtiä käytetään sekä erämuotoisessa että interaktiivisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa.

Laajempi EDED esittää myös elementtien sanallisen selitteen sekä esitysmuodon. Seuraavassa alku tästä hakemistosta:

TIEKE

23.9.2021

1000 Document name [B]

Desc: Name of a document.
Repr: an..35

1001 Document name code [C]

Desc: Code specifying the document name.
Repr: an..3

1003 Message type code [B]

Desc: Code specifying a type of message.
Repr: an..6

...

EDIFACT-kielioppi

YK:n Euroopan talouskomission ja ANSI:n kehittämä ja ISO:n vuonna 1987 hyväksymä organisaatioiden väliseen sähköiseen tiedonsiirtoon liittyvä standardi (ISO 9735), joka määrittelee sähköisessä standardimuotoisessa tiedonsiirrossa käytettävän esitystapakieliopin. EDIFACT-kieliopin mukaisesti siirrettävä tieto koostuu seuraavista hierarkkisista rakenteista

- lähetyškerta
- sanomaerä
- sanoma
- segmentti eli tietoryhmä
- koostetieto
- elementti eli tietoalkio.

EDIFACT-ohjeistokokoelma

UNTDID, UN Trade Data Interchange Directory. EDIFACTiin liittyvien YK:n puiteissa hyväksytyjen hakemistojen, ohjeiden ja standardien kokoelma.

EDIFACT Syntax Rules

EDIFACT-kielioppi. YK:n Euroopan talouskomission ja ANSI:n kehittämä ja ISO:n vuonna 1987 hyväksymä organisaatioiden välisen sähköisen tiedonsiirron standardi (ISO 9735), joka määrittelee sähköisessä standardimuotoisessa tiedonsiirrossa käytettävän esitystapakieliopin. EDIFACT-kieliopin mukaisesti siirrettävä tieto koostuu seuraavista hierarkkisista rakenteista

- lähetyškerta
- sanomaerä
- sanoma
- segmentti eli tietoryhmä
- koostetieto
- elementti eli tietoalkio.

EDMD

23.9.2021

Electronic Trade Message Directory, message directory, UN/EDIFACT standard message directory, sanomahakemisto. UNTDID:iin sisältyvä sanomien luettelo sekä kyseisten sanomien kuvausdokumentit. Seuraavassa alku sanomahakemiston sisältöä esittelevästä luettelosta:

Koodi	Sanoman nimi	Muutos
APERAK	Application error and acknowledgement message	4
AUTHOR	Authorization message	3
BALANC	Balance message	2
BANSTA	Banking status message	5

Jokaisesta sanomasta on esitetty sen 6-kirjaininen koodi (esim. APERAK), sanoman selväkielinen nimi sekä muutosnumero, joka ilmoittaa, montako muutosta kyseiseen sanomaan on tullut sen julkaisemisen jälkeen.

Sanomahakemiston EDMD laajempi versio sisältää jokaisen sanoman tarkan rakenteellisen kuvauksen segmentti- ja elementtitasolle asti. Kuvauksessa on myös esitys sanoman käyttötarkoituksesta.

EDSD

EDIFACT Data Segment Directory, segmenttihakemisto, tietoryhmähakemisto, UN/EDSD. UNTDID:iin sisältyvä EDIFACT:in standardoitujen segmenttien nimet ja kuvaukset sisältävä luettelo. Segmenttien tunnukset (tag) ja nimet sisältävä, luettelomainen EDSO alkaa seuraavasti:

Tag	Name
ADR	Address
AGR	Agreement identification
AJT	Adjustment details
ALC	Allowance or charge
...	

Laajempi EDSO esittää myös edellisten tietojen lisäksi segmentin käytön sanallisen selitteen sekä kuvauksen koostetieto- ja elementtitasolle asti sekä näiden pakollisuuden segmentissä ja toistuvuuden. Lisäksi elementtien esitystapa ja maksimipituus on esitetty. Seuraavassa alku tästä hakemistosta:

	ADR	ADDRESS		
		Function:	To specify an address.	
010	C817	ADDRESS USAGE	C	1
	3299	Address purpose code	C	an..3
	3131	Address type code	C	an..3
	3475	Address status code	C	an..3
020	C090	ADDRESS DETAILS	C	1
	3477	Address format code	M	an..3
	3286	Address component description	M	an..70
	3286	Address component description	C	an..70
	3286	Address component description	C	an..70
	3286	Address component description	C	an..70

23.9.2021

3286	Address component description	C	an..70
030	3164 CITY NAME	C	1 an..35
040	3251 POSTAL IDENTIFICATION CODE	C	1 an..17
050	3207 COUNTRY IDENTIFIER	C	1 an..3
060	C819 COUNTRY SUBDIVISION DETAILS	C	5
	3229 Country subdivision identifier	C	an..9
	1131 Code list identification code	C	an..17
	3055 Code list responsible agency code	C	an..3
	3228 Country subdivision name	C	an..70
070	C517 LOCATION IDENTIFICATION	C	5
	3225 Location identifier	C	an..35
	1131 Code list identification code	C	an..17
	3055 Code list responsible agency code	C	an..3
	3224 Location name	C	an..256

AGR AGREEMENT IDENTIFICATION

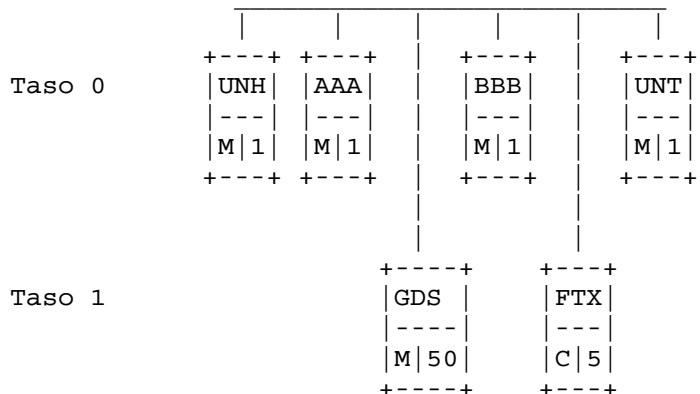
Function: To specify the agreement details.

010	C543 AGREEMENT TYPE IDENTIFICATION	C	1
	7431 Agreement type code qualifier	M	an..3
	7433 Agreement type description code	C	an..3
	1131 Code list identification code	C	an..17
	3055 Code list responsible agency code	C	an..3
	7434 Agreement type description	C	an..70
020	9419 SERVICE LAYER CODE	C	1 an..3

...

Eksplisiittinen esitystapa

Explicit representation. Tekniikka, jolla ilmaistaan absoluuttisesti sanoman segmenttien toisto ja sisäkkäisyys. Vertaa implisiittinen esitystapa. Seuraavassa esimerkissä on esitetty eksplisiittisen ja implisiittisen esitystavan ero. Olkoon sanoma rakenteeltaan seuraavan rakennekaavion mukainen:

23.9.2021

Oletetaan, että GDS-segmentti esiintyy sanomassa kolme kertaa ja FTX-segmentti esiintyy kerran. Tällöin siirrettävä sanoma olisi seuraavanlainen. (Tosin sanoma siirretään merkkijonona eikä seuraavassa esimerkissä esitetyn rakenteen mukaisena esityksenä.)

Implisiittinen	Explisiittinen
UNH+.....data.....'	UNH+.....data.....'
AAA+.....data.....'	AAA+.....data.....'
GDS+.....data.....'	GDS:1+.....data.....'
GDS+.....data.....'	GDS:2+.....data.....'
GDS+.....data.....'	GDS:3+.....data.....'
BBB+.....data.....'	BBB+.....data.....'
FTX+.....data.....'	FTX:1+.....data.....'
UNT+.....data.....'	UNT+.....data.....'

Electronic Data Interchange

EDI, suomeksi OVT, organisaatioiden välinen tiedonsiirto. Sähköistä, määrämuotoista ja rakenteellista, sanomista koostuvaa tietojen siirtoa osapuolten tietojärjestelmien välillä hyväksytyjä standardeja ja toimintatapoja noudattaen.

Electronic Data Interchange For Administration, Commerce and Trade

EDIFACT, UN/EDIFACT, United Nations EDIFACT. Joukko organisaatioiden välisen sähköisen standardimuotoisen tiedonsiirron standardeja, hakemistoja ja ohjeita, jotka julkaistaan UNTDIDissa. Kehitystyö perustuu yhteistyöhön länsieurooppalaisten järjestöjen ja ANSI:n välillä. ISO on v. 1987 hyväksynyt EDIFACT-esitystapakieliopin (ISO 9735) ja v. 1986 tietohakemiston (ISO 7372) määrittelevät standardit. Nykyisin EDIFACT-kehitystyötä tehdään UN/ECE WP.4:n johdolla.

Elementin arvo

Data Element Value, tietoalkion arvo. Arvo, jonka muodon elementin esitystapa (Data Element Representation) määrittelee.

Elementin attribuutti

Data Element Attribute, tietoalkion attribuutti eli ominaisuus. Määritelty elementin ominaisuus, kuten esimerkiksi pakollisuus tai merkkimäärä (pituus).

Elementin esitystapa

Data element representation, tietoalkion esitystapa. Esitystapa esittää elementin ominaisuuksia kuten numeerisuus, aakkosellisuus ja elementin pituus.

Elementin nimi

Data element name, tietoalkion nimi. Yhdellä tai useammalla luonnollisen kielen sanalla ilmaistu elementin käsite.

Elementin tunniste

23.9.2021

Data element tag, data element reference number, tietoalkion tunniste. Elementin 4-numeroinen yksilöintitunniste elementtihakemistossa EDED. Esimerkiksi elementtihakemiston elementin

1000 Document name

tunniste on 1000.

Elementin vaadeilmaisin

Data element requirement designator, tietoalkion vaadeilmaisin. Ilmaisee sanomamäärittelyssä elementin pakollisuuden eli sen, onko elementti sanomassa pakollinen vai valinnainen, mikäli elementin sisältävä segmentti esiintyy sanomassa. Elementin pakollisuudesta käytetään myös ilmausta elementin status.

Elementti

Elementti eli tietoalkio. EDIFACT-kieliopin tietorakenne (Kuva 1). Elementti sisältää yksittäisen tiedon arvon. Koostetieto sisältää osatietoja, jota myös ovat elementtejä. Osatieto myös sisältää yksittäisen tiedon arvon. Periaatteessa elementti ja osatieto ovat sama asia, mutta elementin esiintyessä koostetiedon osana siitä käytetään nimeä osatieto erotuksena itsenäisesti esiintyvälle elementille.

Elementtieroitin

Data Element Separator, tietoalkioerotin. Merkki, jota käytetään erottamaan yksittäinen elementti segmentin muista osista; yleensä plusmerkki (+).

Elementtihakemisto

UN/EDIFACT electronic trade data element directory, tietoalkiohakemisto. UNTDIDiin sisältyvän UN/EDIFACT-hakemiston yhtenä osana on elementtihakemisto EDED (Electronic Data Element Directory). Yksilöityjen ja nimettyjen elementtien luettelo, jossa on määritely elementtien nimet ja ominaisuuden kuten esimerkiksi merkkimäärä (pituus) ja arvojen esitystapa. Elementtien tunnuksat ja nimet sisältävä EDED alkaa seuraavasti:

1000	Document name	[B]
1001	Document name code	[C]
1003	Message type code	[B]
1004	Document identifier	[C]
1049	Message section code	[B]
...		

Hakemistossa esiintyvät hakasuluissa olevat kirjaimet B, C ja I tarkoittavat seuraavaa:

[B] = elementtiä käytetään ainoastaan erämuotoisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa

[I] = elementtiä käytetään ainoastaan interaktiivisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa

[C] = elementtiä käytetään sekä erämuotoisessa että interaktiivisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa.

23.9.2021

Laajempi EDED esittää myös elementtien sanallisen selitteen sekä esitysmuodon. Seuraavassa on alku tästä hakemistosta:

1000 Document name [B]

Desc: Name of a document.
Repr: an..35

1001 Document name code [C]

Desc: Code specifying the document name.
Repr: an..3

1003 Message type code [B]

Desc: Code specifying a type of message.
Repr: an..6

...

Enimmäistoisto

Maximum use. Segmentin tai segmenttiryhmän toistojen enimmäismäärä.

Erittelyosa

Detail section. Sanoman varsinaisen sisällön muodostama osa, joka on otsikko-osan ja yhteenveto-osan välissä. Yleensä tämä osa sisältää vastaavan kaupallisen asiakirjan rivitason, kuten esimerkiksi tilauksen tilausrivit.

Erittelyryhmä

Section control segment, UNS, jota käytetään erottamaan sanoman otsikko-osa ja erittelyosa sekä erittelyosa ja yhteenveto-osa toisistaan, jotta sanoman tietoryhmien sisällöt ja merkitykset eivät olisi tulkinnanvaraisia.

Erotinmerkki

Separator character. Merkki, jolla erotetaan toisistaan elementit, koostetiedot ja segmentit. Lähetyskerran alussa on UNA-segmentti, joka määrittelee kyseisessä lähetyskerrassa käytettävät erotinmerkit, tavallisesti :.? ' (Kuva 1). Käytössä voi olla myös desimaalimerkkinä pilkku pisteen sijasta, jolloin erotinmerkit ovat :.? ' . ?-merkki ei ole varsinainen erotinmerkki vaan vapautusmerkki, jolla varsinainen erotinmerkki vapautetaan erotinroolistaan toimimaan normaalissa roolissaan, kuten esimerkiksi piste lauseen lopettavana merkkinä. EDIFACT-kieliopin versiossa 4 välilyönnin paikalla on elementin tai koostetiedon toistuvuutta ilmaiseva * tähtimerkki.

Erotinmerkkejä käytetään seuraavasti:

: osatietoerotin koostetiedossa
+ segmentin tunnuksen, elementin tai koostetiedon erotin
. desimaalierotin

23.9.2021

- ? erotinmerkin vapautusmerkki
- * elementin tai koostetiedon toistuvuus
- ' segmenttieroitin

Erotinopaste

Opaste, UNA, Service string advice. Lähetykserran alussa oleva segmentti, joka määrittelee kyseisessä lähetykserrassa käytettävät erotinmerkit, tavallisesti :.? ' (Kuva 1). Käytössä voi olla myös desimaalimerkkinä pilkku pisteen sijasta, jolloin erotinmerkit ovat :.? '. ?-merkki ei ole varsinainen erotinmerkki vaan vapautusmerkki, jolla varsinainen erotinmerkki vapautetaan erotinroolistaan toimimaan normaalissa roolissaan, kuten esimerkiksi piste lauseen lopettavana merkkinä. EDIFACT-kieliopin versiossa 4 välilyönnin paikalla on elementin tai koostetiedon toistuvuutta ilmaiseva * tähtimerkki.

Erotinmerkkejä käytetään seuraavasti:

- : osatietoerotin koostetiedossa
- + segmentin tunnuksen, elementin tai koostetiedon erotin
- . desimaalieroitin
- ? erotinmerkin vapautusmerkki
- * elementin tai koostetiedon toistuvuus
- ' segmenttieroitin

Erä

Sanomaerä, functional group. EDIFACT-kieliopin tietorakenne, joka koostuu samoista sanomista, esimerkiksi ORDERS-sanomista. Jokainen sanomaerä alkaa sanomaerän alkunimiöllä (Functional Group Header UNG) ja loppuu loppunimiöön (Functional Group Trailer UNE).

Esitystapa

Data representation. Tapa, jolla määrämuotoinen, rakenteinen tieto esitetään yksiselitteisesti

Esitystapamuunnin

OVT-järjestelmän osa, joka suorittaa esitystapamuunnoksen organisaation käyttämän tietojärjestelmän muodostaman välitiedoston esitysmuodosta EDIFACT-sanomaksi tai päinvastoin.

Esitystapamuunnos

Toiminta, jolla OVT-järjestelmä muuttaa aineiston sovelluksen käyttämästä esitysmuodosta sähköisessä tiedonsiirrossa käytettävään esitysmuotoon ja päinvastoin.

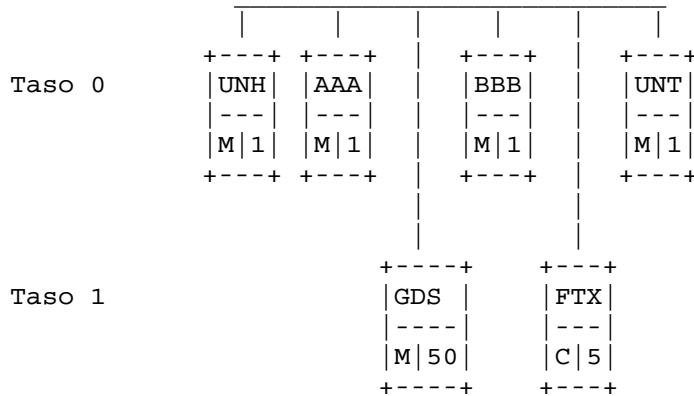
Euroopan talouskomissio

YK:n Euroopan talouskomissio, UN/ECE, Economic Commission for Europe. Sen tehtävänä on mm. kehittää kaupan menettelyjä ja EDIFACT-kielioppia.

Explicit Representation

23.9.2021

Eksplisiittinen esitystapa. Tekniikka, jolla ilmaistaan absoluuttisesti sanoman tietoryhmien toisto ja sisäkkäisyys. Vertaa implisiittinen esitystapa. Seuraavassa esimerkissä on esitetty eksplisiittisen ja implisiittisen esitystavan ero. Olkoon sanoma rakenteeltaan seuraavan rakennekaavion mukainen:

Oletetaan, että GDS-segmentti esiintyy sanomassa kolme kertaa ja FTX-segmentti esiintyy kerran. Tällöin siirrettävä sanoma olisi seuraavanlainen. (Tosin sanoma siirretään merkkijonona eikä seuraavassa esimerkissä esitetyn rakenteen mukaisena esityksenä.)

Implisiittinen	Explisiittinen
UNH+.....data.....'	UNH+.....data.....'
AAA+.....data.....'	AAA+.....data.....'
GDS+.....data.....'	GDS:1+.....data.....'
GDS+.....data.....'	GDS:2+.....data.....'
GDS+.....data.....'	GDS:3+.....data.....'
BBB+.....data.....'	BBB+.....data.....'
FTX+.....data.....'	FTX:1+.....data.....'
UNT+.....data.....'	UNT+.....data.....'

F

File Transfer Protocol

FTP. Tiedostonsiirtomenettely, joka toimii TCP/IP-perustaisissa verkoissa ja on standardoitu myös OVT-kuljetusmenettelyn liikennekäytännöksi Suomessa. FTP-yhteys toimii asiakas-palvelin-periaatteella. Yleensä asiakas (client) ottaa yhteyttä palvelimeen (host tai server), joka tarjoaa FTP-palvelun. FTP-protokolla mahdollistaa tiedostojen siirron kahden koneen välillä käyttöjärjestelmästä riippumatta.

Flat file

Inhouse-tiedosto, välitiedosto. Flat file -tiedostolla eli välitiedostolla tarkoitetaan sovelluksen ja EDI/OVT-järjestelmän välillä siirrettävää rakenteista tiedostoa, jonka avulla siirretään tietoja näiden kahden järjestelmän välillä.

23.9.2021

Formal Trial

UN/EDIFACT-sanoman kokeiluvaihe, WP.4:n vahvistaman, kokeiltavaksi tarkoitetun sanoman tila, tila 1 eli status 1. Sanoman kehitysvaihetta kuvaava tieto, jonka arvot ja niiden merkitykset ovat:

Draft Document	0-tila, luonnossanoma, kehitteillä oleva sanoma
Formal trial	1-tila, kokeilusanoma, kokeiltavaksi tarkoitettu sanoma
Recommendation	2-tila, vahvistettu, käyttöön tarkoitettu sanoma, joka on julkaistu sanomahakemistossa UNSM.

Framework

Toimintoja ohjaava tietokokonaisuus, jonka pohjalta yksittäisiä sanomia on kehitetty.

FTAM

File Transfer, Access and Management. Kansainvälisesti standardoitu tiedostojen siirto-, saanti- ja hallintamenettely, ISO 8571.

FTP

File transfer protocol. Tiedostonsiirtomenettely, joka toimii TCP/IP-perustaisissa verkoissa ja on standardoitu myös OVT-kuljetusmenettelyn liikennekäytännöksi Suomessa. FTP-yhteys toimii asiakas-palvelin-periaatteella. Yleensä asiakas (client) ottaa yhteyttä palvelimeen (host tai server), joka tarjoaa FTP-palvelun. FTP-protokolla mahdollistaa tiedostojen siirron kahden koneen välillä käyttöjärjestelmästä riippumatta.

Functional Group

Sanomaerä. EDIFACT-kieliopin mukainen tietorakenne, jossa samantyyppisten sanomien edellä on sanomaerän alkunimiö UNG (Functional Group Header) ja lopussa loppunimiö UNE (Functional Group Trailer).

_____	Service String Advice	UNA	Valinnainen, mutta suotava
_____	Interchange Header	UNB	Pakollinen
_____	Functional Group Header	UNG	Valinnainen
_____	Message Header	UNH	Pakollinen
_____	User Data Segments		Sanoman rakenteen mukaisesti
_____	Message Trailer	UNT	Pakollinen
_____	Functional Group Trailer	UNE	Valinnainen
_____	Interchange Trailer	UNZ	Pakollinen

Functional Group Header

UNG, sanomaerän alkunimiö. Segmentti, joka aloittaa lähetyksessä osan, joka sisältää samaa sanomatyyppiä (esimerkiksi ORDERS) olevia UN/EDIFACT-sanomia, joilla on sama versio- ja julkaisunumero. Seuraavana UN/EDIFACT version 4 mukainen UNG-segmentti:

23.9.2021

Elementti/koostetieto	M/C	Toisto	Muoto
0038 MESSAGE GROUP IDENTIFICATION	C	1	an..6
S006 APPLICATION SENDER IDENTIFICATION	C	1	
0040 Application sender identification	M		an..35
0007 Identification code qualifier	C		an..4
S007 APPLICATION RECIPIENT IDENTIFICATION	C	1	
0044 Application recipient identification	M		an..35
0007 Identification code qualifier	C		an..4
S004 DATE AND TIME OF PREPARATION	C	1	
0017 Date	M		n8
0019 Time	M		n4
0048 GROUP REFERENCE NUMBER	M	1	an..14
0051 CONTROLLING AGENCY, CODED	C	1	an..3
S008 MESSAGE VERSION	C	1	
0052 Message version number	M		an..3
0054 Message release number	M		an..3
0057 Association assigned code	C		an..6
0058 APPLICATION PASSWORD	C	1	an..14

Functional Group Trailer

UNE, sanomaerän loppunimiö. Segmentti, joka lopettaa lähetyksessä osan, joka sisältää samaa sanomatyyppiä (esimerkiksi ORDERS) olevia UN/EDIFACT-sanomia, joilla on sama versio- ja julkaisunumero. Seuraavana UN/EDIFACT version 4 mukainen UNE-segmentti:

Elementti/koostetieto	M/C	Toisto	Muoto
0060 GROUP CONTROL COUNT	M	1	n..6
0048 GROUP REFERENCE NUMBER	M	1	an..14

Functional Requirement

Toiminnallinen vaatimus. Sanoman tiedoille tai niiden esitystavalle asetettu vaade. Esimerkiksi päivämäärän ja kellonajan esitystapa sanomassa.

G

GTDI

Guidelines for Trade Data Interchange. EDIFACT-kielioppia edeltävä YK:n suositus

Guidelines for Trade Data Interchange

GTDI. EDIFACT-kielioppia edeltävä YK:n suositus.

H

Hallinta

23.9.2021

OVT-järjestelmän hallinta on OVT-järjestelmän osa, joka koostuu hallintatietokannasta ja hallintaohjelmistosta.

Hallintajärjestelmä

OVT-järjestelmän hallinta on OVT-järjestelmän osa, joka koostuu hallintatietokannasta ja hallintaohjelmistosta.

Hallintaohjelmisto

Hallinnan eli hallintajärjestelmän osa, jonka tehtäviin kuuluvat:

- OVT-järjestelmän toiminnan valvonta ja ohjaus
- hallintatietokannan ylläpito
- käytön valvonnan tukeminen
- lokitietojen ylläpito.

Hallintatietokanta

Hallintatietokanta on hallintajärjestelmään kuuluva tiedosto, tietokanta tai joukko tiedostoja. Sinne on talletettu sekä järjestelmän ulkopuolelta annettuja staattisia parametri-, kuvaus- ja ohjaustietoja että järjestelmän toteutustavasta riippuen mahdollisesti myös valvonnassa käytettäviä dynaamisia ohjaustietoja.

Hallintatietokannan staattisia tietojoukkoja ovat:

- yhteyskumppanitiedot (osapuolitiedot)
- tietoyhteystiedot
- aineistotyyppikuvaukset.

Hallintatietokannan dynaamisia tietoja voivat olla esim. siirtotehtävän ohjaustiedot.

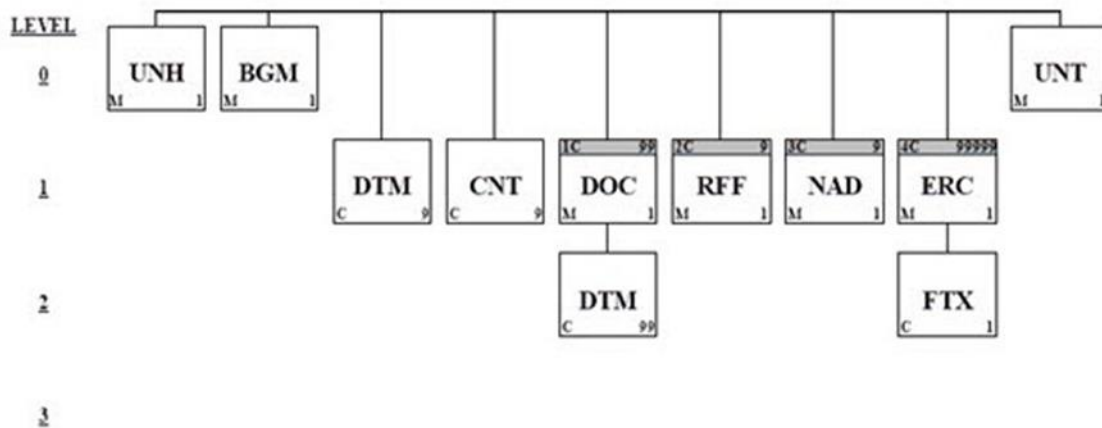
Header section

Otsikko-osa. Se osa sanomaa, joka edeltää sanoman erittely- ja yhteenveto-osaa ja jonka tiedot viittaavat koko sanomaan. Se sisältää yleensä osapuoliin ja kauppatapahtuman ehtoihin ja viitteisiin liittyviä tietoja.

Hierarkiataso

Level. Segmentin tai segmenttiryhmän suhteellinen hierarkiataso sanomassa. Esimerkiksi alla olevassa APERAK D.00A -sanoman aidon osajoukon rakennekaaviossa esiintyy segmenttejä kolmella hierarkiatasolla, tasoilla 0, 1 ja 2. Huom! Hierarkiatasojen numerointi alkaa nolosta. (0).

23.9.2021

I

Inhouse-tiedosto

Flat file, välitiedosto. Inhouse-tiedostolla eli välitiedostolla tarkoitetaan sovelluksen ja EDI/OVT-järjestelmän välillä siirrettävää rakenteista tiedostoa, jonka avulla siirretään tietoja näiden kahden järjestelmän välillä.

Interchange

Lähetyskerta. Lähettäjältä vastaanottajalle suuntautuva yhteyskumppanien välinen sähköinen kommunikointikerta sisältäen sovittuja sanomia.

ISO 7372

Trade data interchange — Trade data elements directory. Kaupan tietohakemisto(standardi), yhtäpitävä UNTDEDin kappaleiden 1, 2, 3, 4 ja 9 kanssa.

ISO 9735

EDIFACT-kielioppi. YK:n Euroopan talouskomission ja ANSI:n kehittämä ja ISO:n v. 1987 hyväksymä organisaatioiden välisen tiedonsiirron standardi, joka määrittelee sähköisessä tiedonsiirrossa käytettävän esitystapakieliopin.

EDIFACT-kieliopin mukaisesti siirrettävä tieto koostuu seuraavista hierarkkisista rakenteista (Ks. Kuva 1):

- lähetyskerta
- sanomaerä
- sanoma
- segmentti eli tietoryhmä
- koostetieto
- elementti eli tietoalkio
- koodi

K

23.9.2021

KATE

KATE on Keskuskauppakamarin Tiedonsiirtolautakunnan aiemmin suosittama tietosisältösuositus kaupan ja teollisuuden tavaraliikenteen tietovirtoihin. Se perustui EDIFACT-kielioppiin, mutta sen sanomat, segmentit, koostetiedot, elementit ja koodit eivät olleet UN/EDIFACT-hakemistojen mukaisia. Nykyisin pyritään toimialoista riippumattomiin sanomasuosituksiin.

Kauppan tietohakemisto

Trade data interchange — Trade data elements directory. Standardi ISO 7372, joka on yhtäpitävä UNTDEDin kappaleiden 1, 2, 3, 4 ja 9 kanssa.

Kielioppisäännöt

Syntax Rules. EDIFACTin kielioppisäännöt määräävät EDIFACT-muotoisessa sähköisessä tiedonsiirrossa lähetyskerran rakenteen sekä sen sanomaerät, sanomat, segmentit ja elementit.

KKK

Keskuskauppakamari

KKK-kielioppi

KKK-kielioppi on Suomessa 1980-luvulla käytössä ollut Keskuskauppakamarin Tiedonsiirtolautakunnan ennen EDIFACTia kehittämä suositus organisaatioiden väliseen tiedonsiirtoon. Se määrittelee siirrettävän tiedon tietorakenteet.

KKK/TSL

Keskuskauppakamarin tiedonsiirtolautakunta

Koodi

Code. Koodi tarkoittaa sähköisessä tiedonsiirrossa merkkien käyttöä kuvaamaan tietyn tiedon sisältöä. Koodisto on merkkien ja sisältöjen välisten kytkentöjen järjestelmä.

Koodistohakemisto

UN/EDIFACT code list, EDCL. UNTDID:iin sisältyvä koodiarvoisten elementtien ja koodien luettelot. Jokaiseen koodistoon liittyy kyseisen elementin 4-numeroinen numerotunnus ja sitä vastaavan elementin nimi, kyseisen koodiston selväkielinen selitys sekä koodiston koodien muototieto, esimerkiksi tieto, että koodi on maksimissaan kolme merkkiä pitkä, alfanumeerinen tieto. Koodistohakemiston jokaisen koodilistan jokaiseen koodiin on liitetty koodin nimi ja koodin selväkielinen selitys. Seuraavassa on alku EDCL koodistolistasta, joka alkaa elementin 1001 Document name code koodiarvoilla:

1001 Document name code [C]

Desc: Code specifying the document name.

Repr: an..3

23.9.2021

- 1 Certificate of analysis
Certificate providing the values of an analysis.
- 2 Certificate of conformity
Certificate certifying the conformity to predefined definitions.
- 3 Certificate of quality
Certificate certifying the quality of goods, services etc.
- 4 Test report
Report providing the results of a test session.

...

Kooste-elementti

Koostetieto, Composite data element. EDIFACT-kieliopin tietorakenne (Kuva 1), joka sisältää osatiedot. Esimerkiksi aikatiedon esittävässä kooste-elementissä C507 on kolme osatietoa 2005, 2380 ja 2379 seuraavasti:

C507 DATE/TIME/PERIOD

2005	Date or time or period function code qualifier	M	an..3
2380	Date or time or period text	C	an..35
2379	Date or time or period format code	C	an..3

Koostetieto

Kooste-elementti, Composite data element. EDIFACT-kieliopin tietorakenne (Kuva 1), joka sisältää osatiedot. Esimerkiksi aikatiedon esittävässä koostetiedossa C507 on kolme osatietoa 2005, 2380 ja 2379 seuraavasti:

C507 DATE/TIME/PERIOD

2005	Date or time or period function code qualifier	M	an..3
2380	Date or time or period text	C	an..35
2379	Date or time or period format code	C	an..3

Koostetietohakemisto

EDCD, UN/EDIFACT composite data element directory. UNTDID:hen sisältyvä luettelo, joka sisältää tiedot koostetiedoista. Koostetietojen tunnuksot ja nimet sisältävä EDCD (Electronic Data Composite Data Element Directory) alkaa seuraavasti:

- C001 Transport means
- C002 Document/message name
- C003 Power type
- C004 Event category
- C008 Monetary amount function detail

...

Laajempi EDCD esittää myös koostetietojen rakenteet eli niiden sisältämät osatiedot. Seuraavassa on esitetty alku laajemmasta koostetietohakemistosta.

23.9.2021

C001 TRANSPORT MEANS

Desc: Code and/or name identifying the type of means of transport.

8179	Transport means description code	C	an..8
1131	Code list identification code	C	an..17
3055	Code list responsible agency code	C	an..3
8178	Transport means description	C	an..17

C002 DOCUMENT/MESSAGE NAME

Desc: Identification of a type of document/message by code or name. Code preferred.

1001	Document name code	C	an..3
1131	Code list identification code	C	an..17
3055	Code list responsible agency code	C	an..3
1000	Document name	C	an..35

...

Kuljetuskehys

Kuljetuskehys on kehysrakenne, johon OVT-järjestelmän esitystapamuuntimen tuottama merkkijono sijoitetaan. Kuljetuskehys on määritelty OVT-suosituksissa ja on ennen kaikkea OVT/KATE-sanomien yhteydessä käytetty menettely. UN/EDIFACT-muotoisessa sähköisessä tiedonsiirrossa ei kuljetuskehystä tarvita, sillä lähetyskerran alkunimiö UNB ja loppunimiö UNZ täyttävät nämä vaatimukset.

Kuljetusliitântä

Kuljetusliitântä on OVT-järjestelmän osa, jonka avulla OVT-järjestelmä liitetään tiedonsiirtomenettelyihin (kuljetuspalveluihin).

Kuljetusmenettely

Tiedonsiirtomenettely OVT-dokumenttien kuljettamiseen lähettäjältä vastaanottajalle.

Kuljetuspalvelu

OVT-kuljetusliitännän tuottaman OVT-dokumentin siirtoon sopiva tiedonsiirtopalvelu.

Kuljetusrajapinta

OVT-tiedonsiirtomenettelyn ja OVT-järjestelmän kuljetusliitännän välissä oleva rajapinta.

Kuljetusyhteykskäytäntö

23.9.2021

Tiedonsiirtoprotokolla. OVT-aineiston siirrossa käytettävä yhteyskäytäntö, joka noudattaa yhteisesti sovittua menettelytapaa aineiston toimittamiseksi perille luotettavasti ja virheettömästi.

L

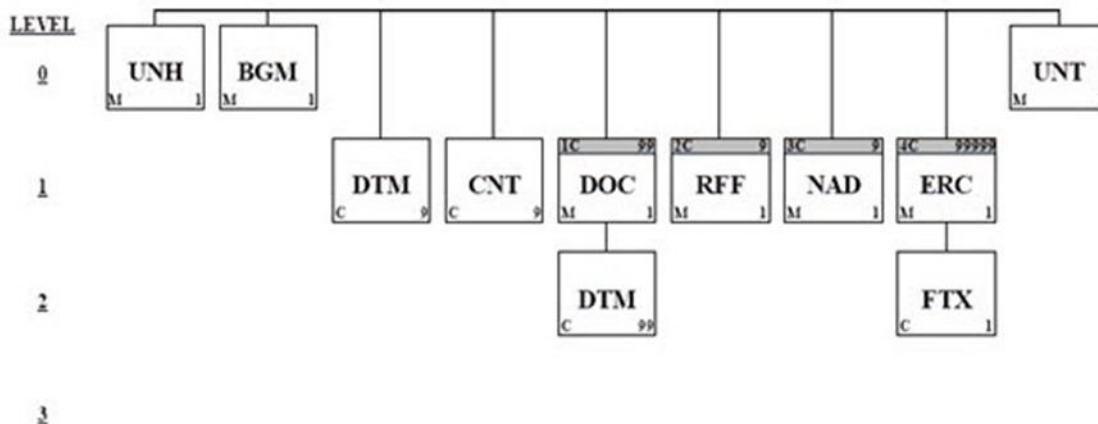
Lauseoppi

EDIFACT-kielioppi. YK:n Euroopan talouskomission ja ANSI:n kehittämä ja ISO:n v. 1987 hyväksymä organisaatioiden välisen tiedonsiirron standardi (ISO 9735), joka määrittelee sähköisessä standardimuotoisessa tiedonsiirrossa käytettävän esitystapakieliopin. EDIFACT-kieliopin mukaisesti siirrettävä tieto koostuu seuraavista hierarkkisista rakenteista (Kuva 1)

- lähetyškerta
- sanomaerä
- sanoma
- segmentti eli tietoryhmä
- koostetieto
- elementti eli tietoalkio

Level

Hierarkiataso. Tietoryhmän suhteellinen hierarkiataso sanomassa. Esimerkiksi alla olevassa APERAK D.00A -sanoman aidon osajoukon rakennekaaviossa esiintyy segmenttejä kolmella hierarkiatasolla, tasoilla 0, 1 ja 2. Huom! Hierarkiatasojen numerointi alkaa nollassa. (0).

Loki

OVT-järjestelmän loki on hallintajärjestelmän alainen tiedosto, johon kerätään tapahtumatietoja automaattisesti esimerkiksi välitiedostojen muunnoksesta sanomiksi ja päinvastoin, lähetyškertojen lähetyks- ja vastaanottoajoista ja näiden vastaanottajista ja lähettäjästä sekä muunnoksessa että lähetyksessä ja vastaanotossa tapahtuneista virheistä.

Lähetyškerta

Interchange. Lähettäjäältä vastaanottajalle suuntautuva yhteyskumppanien välinen kommunikointikerta sisältäen sovittuja sanomia ja segmenttejä. (Kuva 1).

23.9.2021

M

MAKS

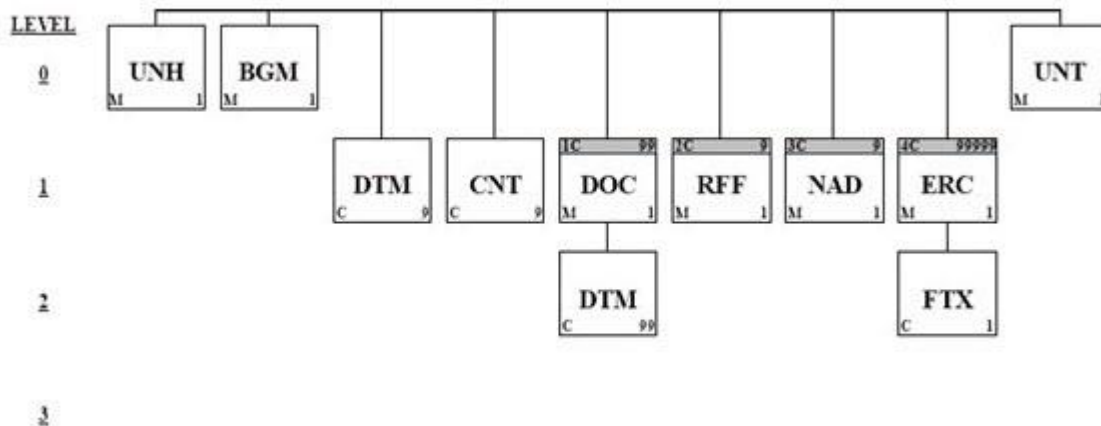
Keskuskauppakamarin Tiedonsiirtolautakunnan aiemmin suosittama tietosisältösuositus maksuliikenteen tietovirtoihin.

Mandatory

Pakollinen. EDIFACTissa segmenttiin ja elementtiin liittyvä esiintymisen pakollisuuden tai valinnaisuuden ilmaiseva ominaisuus. Pakollisuuden kuvaava tunnus on M. Vrt. valinnainen

Maximum use

Enimmäistoisto. Segmentin tai segmenttiryhmän toistojen yläraja. Esimerkiksi alla olevassa APERAK D.00A -sanoman aidon osajoukon rakennekaaviossa kolmantena olevan DTM-segmentin enimmäistoisto on 9, mikä on esitetty ko. segmenttiä esittävän laatikon oikeassa alakulmassa. Ensimmäisen segmenttiryhmän (segmenttiryhmä 1), joka koostuu segmenteistä DOC ja DTM, enimmäistoisto on 99, mikä on esitetty segmenttiryhmän juurisegmenttiä DOC esittävän laatikon harmaan yläpalkin vasemmassa laidassa.

MDG

Message Design Guidelines. Tietosisältösuositusten (sanomien) laatimisoheje, joka julkaistaan UNTDID:n yhteydessä.

Merkistö

Character set. Äärellinen, tavallisesti järjestetty joukko toisistaan erovia merkkejä.

Message

Sanoma. EDIFACTissa sanoma tarkoittaa segmenttijoukkoa, joka on määritelty tai kuvattu sanomatyyppiluettelossa eli sanomahakemistossa EDMD ja joka alkaa sanoman alkunimiöllä ja loppuu loppunimiöön. Seuraavassa esimerkissä on esitetty UN/EDIFACT-hakemiston D.19B mukaisen APERAK (Application error and acknowledgement message) -sanoman rakenne

23.9.2021

segmenttitasolla. (Taulukossa S tarkoittaa segmentin pakollisuutta (M=Mandatory) tai valinnaisuutta (C=Conditional) sanomassa ja R tarkoittaa kyseisen segmentin maksimitoistojen määrää.)

Tag	Segmentin nimi	S	R
UNH	Message header	M	1
BGM	Beginning of message	M	1
DTM	Date/time/period	C	9
FTX	Free text	C	9
CNT	Control total	C	9
---- Segment group 1 ----- C 99-----+			
DOC	Document/message details	M	1
DTM	Date/time/period	C	99-----+
---- Segment group 2 ----- C 9-----+			
RFF	Reference	M	1
DTM	Date/time/period	C	9-----+
---- Segment group 3 ----- C 9-----+			
NAD	Name and address	M	1
CTA	Contact information	C	9
COM	Communication contact	C	9-----+
---- Segment group 4 ----- C 99999-----+			
ERC	Application error information	M	1
FTX	Free text	C	1
---- Segment group 5 ----- C 9-----+			
RFF	Reference	M	1
FTX	Free text	C	9-----+
UNT	Message trailer	M	1

Message code

Sanoman koodi, sanomakoodi. Aakkosellinen, kuusimerkkinen sanomatyyppin yksilöinti; esimerkiksi DESADV. Sanomakoodit on määritelty tai kuvattu sanomatyyppiluettelossa eli sanomahakemistossa EDMD. UN/EDIFACT-sanomien sanomakoodi on muotoiltu sanoman selväkielisestä nimestä, kuten edellä esitettyä DESADV-sanomakoodia vastaa sanoman selväkielinen nimi ”Despatch advice message”.

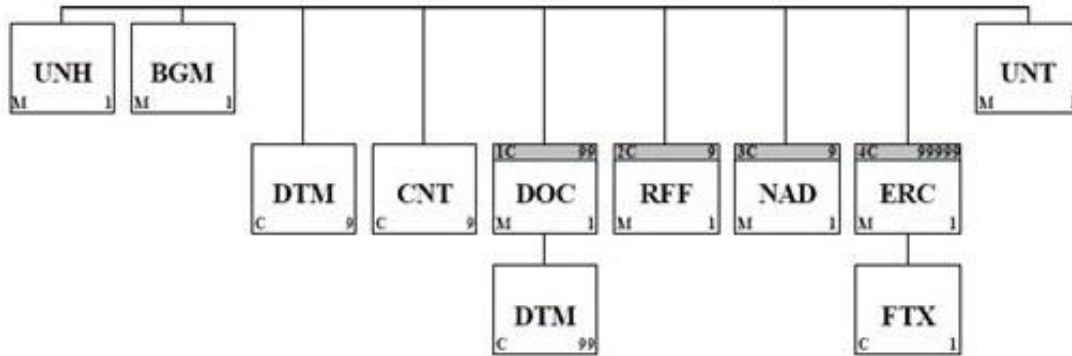
Message Design Guidelines

MDG. Tietosisältösuositusten (sanomien) laatimisohe, julkaistaan UNTDID:n yhteydessä.

Message diagram

Sanoman kaavio eli rakennekaavio. Sanoman tietoryhmien kuvallinen esitys. Seuraavassa on esitetty APERAK D.00A -sanoman aidon osajoukon rakennekaavio.

23.9.2021

Message directory

EDMD, Sanomahakemisto, sanomatyyppiluetello, UN/EDIFACT standard message directory. UNTDID:iin sisältyvä sanomien luettelo. Alla UN/EDIFACT-hakemiston D.00B sanomahakemiston alku:

Koodi	Sanoman nimi	Muutos
APERAK	Application error and acknowledgement message	4
AUTHOR	Authorization message	3
BALANC	Balance message	2
BANSTA	Banking status message	5
BAPLIE	Bayplan/stowage plan occupied and empty locations message	7
BERMAN	Berth management message	4
BMISRM	Bulk marine inspection summary report message	2
BOPBNK	Bank transactions and portfolio transactions report message	3

Message header

Sanoman alkunimiö. Segmentti, joka aloittaa sanoman ja määrittelee sen tyyppin. UN/EDIFACT-sanomissa alkunimiö on UNH-segmentti. Seuraavassa on esitetty UN/EDIFACT esitystapakieliopin version 4 mukainen UNH-segmentti.

Tag	Elementti/koostetieto	M/C	Toisto	Muoto
0062	MESSAGE REFERENCE NUMBER	M	1	an..14
S009	MESSAGE IDENTIFIER	M	1	
0065	Message type	M		an..6
0052	Message version number	M		an..3
0054	Message release number	M		an..3
0051	Controlling agency, coded	M		an..3
0057	Association assigned code	C		an..6
0110	Code list directory version number	C		an..6
0113	Message type sub-function identification	C		an..6

23.9.2021

0068 COMMON ACCESS REFERENCE	C	1	an..35
S010 STATUS OF THE TRANSFER	C	1	
0070 Sequence of transfers	M		n..2
0073 First and last transfer	C		a1
S016 MESSAGE SUBSET IDENTIFICATION	C	1	
0115 Message subset identification	M		an..14
0116 Message subset version number	C		an..3
0118 Message subset release number	C		an..3
0051 Controlling agency, coded	C		an..3
S017 MESSAGE IMPLEMENTATION GUIDELINE IDENTIFICATION	C	1	
0121 Message implementation guideline identification	M		an..14
0122 Message implementation guideline version number	C		an..3
0124 Message implementation guideline release number	C		an..3
0051 Controlling agency, coded	C		an..3
S018 SCENARIO IDENTIFICATION	C	1	
0127 Scenario identification	M		an..14
0128 Scenario version number	C		an..3
0130 Scenario release number	C		an..3
0051 Controlling agency, coded	C		an..3

Message trailer

Sanoman loppunimiö. Segmentti, joka lopettaa sanoman ja on täten sen viimeinen segmentti. UN/EDIFACT-sanomissa loppunimiö on UNT-segmentti. Seuraavassa on esitetty UN/EDIFACT esitystapakieliopin version 4 mukainen UNT-segmentti.

Tag	Elementti	M/C	Toisto	Muoto
0074	NUMBER OF SEGMENTS IN A MESSAGE	M	1	n..10
0062	MESSAGE REFERENCE NUMBER	M	1	an..14

Message type

Sanomatyyppi. Tietyn liiketapahtuman tai muun toiminnon vaatimukset kattava, jäsenneily ja määrätty elementtien joukko (esimerkiksi tilaus tai vastaanottoilmoitus).

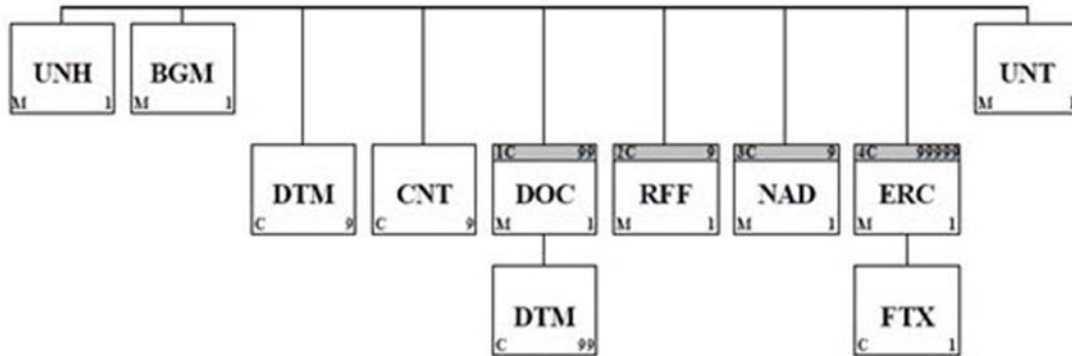
N

Nested Segment

Sisäkkäinen segmentti, sisäkkäinen tietoryhmä. Segmentti, jonka esiintyminen riippuu sitä ylemmällä hierarkiatasolla olevan segmentin esiintymisestä sanomassa. Esimerkiksi seuraavana olevan APERAK D.00A -sanoman aidon osajoukon rakennekaaviossa segmenttiryhässä 1 DTM-segmentti ja segmenttiryhässä 4 FTX-segmentti ovat sisäkkäisiä segmenttejä. Niiden esiintymiset

23.9.2021

riippuvat siitä, esiintyvätkö niitä ylemmällä hierarkiatasolla olevat segmentit DOC ja ERC sanomassa.

Nesting

Sisäkkäisyys. Sisäkkäisien segmenttien esiintyminen sanomassa.

O

ODETTE

Organisation for Data Exchange through Tele Transmission. Etenkin autoteollisuuden ja sen alihankkijoiden käyttämä tiedonsiirtomenettely materiaali virtojen hallintaan.

Odette File Transfer Protocol

OFTP. Odetten määrittelemä tiedostonsiirtoprotokolla

OFTP

Odette File Transfer Protocol. Odetten määrittelemä tiedostonsiirtoprotokolla

Omission

Poisjättö. Sanoman tyyppimäärittelyssä valinnaiseksi määritellyn (conditional) tiedon jättäminen pois. Ks. Pakollinen ja Valinnainen

Opaste

Erotinopaste, UNA, Service string advice. Lähetyskerran alussa oleva segmentti, joka määrittelee kyseisessä lähetyskerrassa käytettävät erotinmerkit, tavallisesti :.? ' (Kuva 1). Käytössä voi olla myös desimaalimerkkinä pilkku pisteen sijasta, jolloin erotinmerkit ovat :.? ' . ?-merkki ei ole varsinainen erotinmerkki vaan vapautusmerkki, jolla varsinainen erotinmerkki vapautetaan erotinroolistaan toimimaan normaalissa roolissaan, kuten esimerkiksi piste lauseen lopettavana merkinä. EDIFACT-kieliopin versiossa 4 välilyönnin paikalla on elementin tai koostetiedon toistuvuutta ilmaiseva * tähtimerkki.

23.9.2021

Erotinmerkkejä käytetään seuraavasti:

:	osatietoerotin koostetiedossa
+	segmentin tunnuksen, elementin tai koostetiedon erotin
.	desimaalierotin
?	erotinmerkin vapautusmerkki
*	elementin tai koostetiedon toistuvuus
'	segmenttierotin

Open Systems Interconnection

OSI. ISO:n avoimen tiedonsiirron 7-tasoinen malli

Osapuoli

Trading partner, yhteyskumppani. Osapuolella eli yhteyskumppanilla tarkoitetaan sähköisessä tiedonsiirrossa tiedon tai lähetykserran lähettäjää tai vastaanottajaa. Sanomassa osapuoli on kyseisessä tietovirrassa esiintyvä tietyssä roolissa oleva organisaatio, kuten esimerkiksi tavaran tilaaja, laskutettava tai maksun saaja.

Osapuolittiedot

Yhteyskumppanitiedot. Osapuoleen liittyvät tiedot kuten nimi, Y-tunnus, OVT-tunnus, osoite ja yhteystiedot. Ks. hallintatietokanta

Osatietoalkio

Osatieto, Component data element. EDIFACT-kieliopin mukainen tietorakenne (Kuva 1). Osatietoalkio on koostetiedon osa eli yksittäinen koostetietoon kuuluva elementti, joka sisältää yksittäisen elementin arvon. Esimerkiksi aikatiedon esittävässä koostetiedossa C507 on kolme osatietoa 2005, 2380 ja 2379 seuraavasti:

C507 DATE/TIME/PERIOD

2005	Date or time or period function code qualifier	M	an..3
2380	Date or time or period text	C	an..35
2379	Date or time or period format code	C	an..3

Osatieto 2005 ilmaisee aikatiedon tyypin, osatieto 2380 itse aikatiedon ja osatieto 2379 aikatiedon muodon.

Osatietoerotin

Component data element separator. Merkki, jota käytetään erottamaan osatietoalkiot eli osatiedot koostetiedossa, yleensä : (kaksoispiste).

OSI

Open Systems Interconnection. ISO:n avoimen tiedonsiirron 7-tasoinen malli. Malli yleisten järjestelmien liittämiseksi on määritelty ISO:n standardissa 7498 ja CCITT:n suosituksessa X.200

OSI-järjestelmän arkkitehtuurin kuvaus

23.9.2021

GOSIP, Government OSI Profile. Eräissä maissa yleensä valtionhallinnon aloitteesta laadittu OSI-profiili, esim. UK-GOSIP, US-GOSIP, SOSIP. Vertaa FOSIP

OSITOP

Open Systems Interconnection Technical and Office Protocols

Otsikko-osa

Header section. Se osa sanomaa, joka edeltää sanoman erittely- ja yhteenveto-osaa ja jonka tiedot viittaavat koko sanomaan.

OVT

Organisaatioiden välinen tiedonsiirto. Suomenkielinen vastine lyhenteelle EDI (Electronic Data Interchange). Sähköistä, määrämuotoista, sanomista koostuvaa tietojen siirtoa osapuolten tietojärjestelmien välillä hyväksytyjä standardeja ja toimintatapoja noudattaen.

OVT-aineisto

Sovellukselta OVT-järjestelmälle tai päinvastoin välitettävät sanoman tietosisällön mukaiset tiedot.

OVT-dokumentti

Lähettäjältä vastaanottajalle siirrettävä, OVT-järjestelmän tuottama tiedosto eli lähetyškerta.

OVT-järjestelmä

EDI/OVT-järjestelmä. Laitteiden ja ohjelmien muodostama kokonaisuus, joka toteuttaa EDI/OVT-järjestelmämallin mukaiset toiminnot (Kuva 2).

OVT-järjestelmämalli

EDI/OVT-järjestelmämalli. Järjestelmämalli on ohje käytännön EDI/OVT-järjestelmien suunnitteluun ja toteutukseen. Se sisältää sovellusliitännän, esitystapamuuntimen ja kuljetusliitännän sekä näiden hallintatoiminnot. (Kuva 2).

OVT-järjestelmän loki

Loki on hallintajärjestelmän alainen tiedosto, johon kerätään tapahtumatietoja, kuten lähetyškerran lähetyksen- tai vastaanottoaika, lähetyškerran tila, lähetyškerran lähettäjän ja vastaanottajan tunnistet ja muunnosajat, automaattisesti.

OVT-malli

OVT-malli on kerrosrakenteinen kuvaus sovelluksen tuottamasta tiedosta, sen esittämisestä ja sen välittämisestä yhteyskumppanin tietojärjestelmään. Malli on kolmiosainen:

- Tietosisältöosa
- Esitystapaosa
- Kuljetusosa

OVT-suositukset

23.9.2021

OVT-suositukset ovat suomalainen organisaatioiden välisen tietojen vaihdon toiminnallinen kokonaisuus OVT-mallin mukaisilla menettelyillä. Se on yhtäpitävä vastaavien kansainvälisten suositusten kanssa.

OVT-testauspalvelu

OVT-järjestelmien ja -sanomien testauksen palvelu

OVT-tiedonsiirtomenettely

Kuljetusmenettely. Tiedonsiirtomenettely OVT-dokumenttien kuljettamiseen lähettäjältä vastaanottajalle.

OVT-ympäristö

OVT-ympäristö on kokonaisuus, joka muodostuu yhteyskumppaneista, niiden tietojärjestelmistä ja OVT-järjestelmistä sekä tiedonsiirtoratkaisuista.

P**Pakollinen**

Mandatory. EDIFACTissa segmenttiin eli tietoryhmään, koostetietoon, osatietoon tai elementtiin eli tietoalkioon sisältyy pakollisuuden tai valinnaisuuden ilmaiseva ominaisuus (vrt conditional). Pakollisen segmentin, koostetiedon, osatiedon tai elementin on esiinnyttävä, aina kun kyseinen sanoma, segmentti tai koostetieto esiintyy, jossa pakolliseksi esitetty tietorakenne esiintyy.

Palvelutietoalkio

Palveluelementti, service data element. Palvelusegmentin eli palvelutietoryhmän elementti eli tietoalkio. Palvelusegmenteissä koostetietojen koodiarvot ovat 4-merkkisiä S-alkuisia. Osatietojen ja elementtien koodiarvot ovat nelinumeroisia ja 0-alkuisia Esimerkiksi UNB, INTERCHANGE HEADER -segmentin koostetieto ”INTERCHANGE SENDER” on muotoa:

S002	INTERCHANGE SENDER	M
0004	Sender identification	M an..35
0007	Partner identification code qualifier	C an..4
0008	Address for reverse routing	C an..14

Palvelu(tieto)ryhmä

Palvelusegmentti, Service segment. EDIFACT-kieliopin rakenteeseen liittyvä yleisegmentti, kuten alkunimiö UNB, Interchange Header tai loppunimiö UNT, Message Trailer. Seuraavassa on esitetty UN/EDIFACT esitystapakielin version 4 mukainen UNH-segmentti.

Tag	Elementin nimi	M/C	Toisto	Muoto
0062	MESSAGE REFERENCE NUMBER	M	1	an..14
S009	MESSAGE IDENTIFIER	M	1	
0065	Message type	M		an..6

TIEKE

23.9.2021

0052	Message version number	M		an..3
0054	Message release number	M		an..3
0051	Controlling agency, coded	M		an..3
0057	Association assigned code	C		an..6
0110	Code list directory version number	C		an..6
0113	Message type sub-function identification	C		an..6
0068	COMMON ACCESS REFERENCE	C	1	an..35
S010	STATUS OF THE TRANSFER	C	1	
0070	Sequence of transfers	M		n..2
0073	First and last transfer	C		a1
S016	MESSAGE SUBSET IDENTIFICATION	C	1	
0115	Message subset identification	M		an..14
0116	Message subset version number	C		an..3
0118	Message subset release number	C		an..3
0051	Controlling agency, coded	C		an..3
S017	MESSAGE IMPLEMENTATION GUIDELINE IDENTIFICATION	C	1	
0121	Message implementation guideline identification	M		an..14
0122	Message implementation guideline version number	C		an..3
0124	Message implementation guideline release number	C		an..3
0051	Controlling agency, coded	C		an..3
S018	SCENARIO IDENTIFICATION	C	1	
0127	Scenario identification	M		an..14
0128	Scenario version number	C		an..3
0130	Scenario release number	C		an..3
0051	Controlling agency, coded	C		an..3

Pedi

Erityisesti OVT-käyttöön kehitetty X.400 -OVT-liitäntästandardi (CCITT:n suositus X.435).

Poisjätö

Omission. Sanoman tyyppimäärittelyssä valinnaiseksi määritellyn (conditional) tiedon jättäminen pois. Ks. Pakollinen ja Valinnainen.

Q

Qualified data element

Tarkennettu elementti, tarkennettu tietoalkio. Tarkennettu elementti on elementti, jonka tarkan merkityksen määrää sen tarkennin. Esimerkiksi aikatietoa ilmaisevassa koostetiedossa C507 DATE/TIME/PERIOD, jonka rakenne on

C507 DATE/TIME/PERIOD

23.9.2021

2005	Date or time or period function code qualifier	M	an..3
2380	Date or time or period text	C	an..35
2379	Date or time or period format code	C	an..3

aikatietoa ilmaisevan elementin 2380 Date or time or period text merkityksen eli roolin määrittelee elementti 2005 Date or time or period function code qualifier. Jos tämä elementti saa esimerkiksi arvon 3, on kyseessä laskun päivämäärä (Invoice document issue date time). Jos taas kyseisen elementin arvo on 4, on kyseessä tilauspäivämäärä (Order document issue date time).

Qualified data segment

Qualified segment, tarkennettu segmentti eli tarkennettu tietoryhmä. Segmentti, jonka roolin ja käyttötarkoituksen määrittelee sen yhtenä elementtinä oleva tarkennin. Tarkennin on siis elementti, jonka arvo ilmaistaan koodilla, ja joka antaa tietyn merkityksen segmentille ja sen muulle sisällölle. Tarkennin on yleensä segmentin ensimmäisenä elementtinä. Esimerkiksi paikkatietoa ilmaisevan LOC PLACE/LOCATION IDENTIFICATION -segmentin rakenne on seuraava:

LOC PLACE/LOCATION IDENTIFICATION

3227	LOCATION FUNCTION CODE QUALIFIER	M	1	an..3
C517	LOCATION IDENTIFICATION	C	1	
3225	Location identifier	C		an..35
1131	Code list identification code	C		an..17
3055	Code list responsible agency code	C		an..3
3224	Location name	C		an..256
C519	RELATED LOCATION ONE IDENTIFICATION	C	1	
3223	First related location identifier	C		an..35
1131	Code list identification code	C		an..17
3055	Code list responsible agency code	C		an..3
3222	First related location name	C		an..70
C553	RELATED LOCATION TWO IDENTIFICATION	C	1	
3233	Second related location identifier	C		an..35
1131	Code list identification code	C		an..17
3055	Code list responsible agency code	C		an..3
3232	Second related location name	C		an..70
5479	RELATION CODE	C	1	an..3

Segmentin ensimmäinen elementti 3227 LOCATION FUNCTION CODE QUALIFIER määrittelee, minkälaisen paikan tiedoista segmentissä on kyse eli määrittelee paikan rooli. Jos kyseinen elementti saa esimerkiksi arvon 1, segmentti ilmaisee toimitusehtoon liittyvän paikan (Place of terms of delivery). Jos kyseinen elementti saa arvon 62, sisältää segmentti jatkokuljetussataman tiedot (On-carriage port).

Qualified segment

Qualified data segment, tarkennettu segmentti eli tietoryhmä. Tarkennettu segmentti on segmentti, jonka tarkan merkityksen määrää sen tarkennin. Ks. Qualified data segment

Qualifier

23.9.2021

Tarkennin. Sellainen tietoalkio, jonka arvo ilmaistaan koodilla ja joka antaa tietyn merkityksen jollekin toiselle elementille eli tietoalkiolle tai segmentille eli tietoryhmälle. Esimerkiksi määrää ilmoittavassa segmentissä QTY QUANTITY, jonka rakenne on:

QTY QUANTITY

C186 QUANTITY DETAILS	M	1
6063 Quantity type code qualifier	M	an..3
6060 Quantity	M	an..35
6411 Measurement unit code	C	an..8

koostetiedon C186 QUANTITY DETAILS ensimmäinen osatieto 6063 Quantity type code qualifier määrittelee, minkälaisesta tiedosta segmentissä on kyse. Jos kyseinen osatieto saa arvon 21, ilmaisee segmentti tilatun määrän (Ordered quantity). Jos taas kyseinen elementti saa arvon 83, ilmoittaa segmentti jälkitoimitukseen jääneen määrän (Backorder quantity).

R

Recommendation

Suositus, vahvistettu UNSM eli UN Standard Message. UN/EDIFACT-sanoman kehityskaaren lopullinen vaihe, WP.4:n vahvistama sanoman tila, joka suositukselle on tila 2 eli status 2.

Sanoman kehitysvaihetta kuvaa tila- eli statustieto, jonka arvojen merkitykset ovat:

Draft Document;	0-tila, luonnossanoma, kehitteillä oleva sanoma
Formal trial;	1-tila, kokeilusanoma, vahvistettu, kokeiltavaksi tarkoitettu sanoma
Recommendation;	2-tila, vahvistettu UNSM

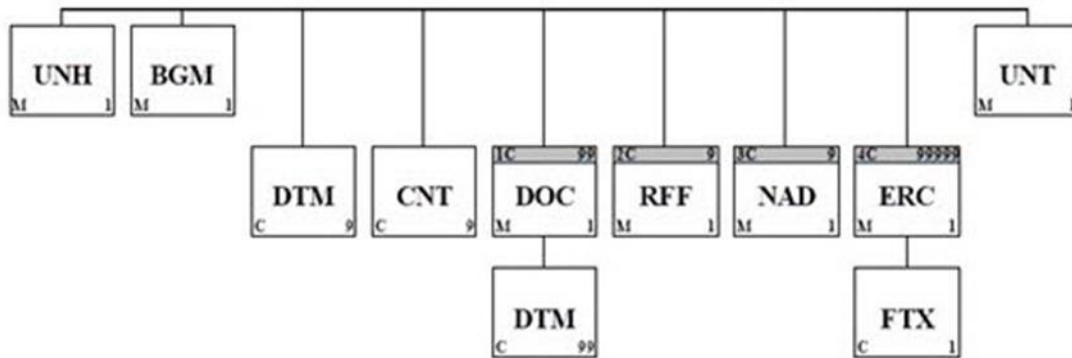
Release Character

Vapautusmerkki. Merkki, jota käytetään palauttamaan minkä tahansa UNA-segmentissä esitetyn EDIFACT-kieliopin määrittelemän erotinmerkin alkuperäinen merkitys. Yleensä kysymysmerkki (?). Tätä käytetään, jos esimerkiksi vapaamuotoisessa tekstissä tai yrityksen nimessä on merkki, jota EDIFACT-kieliopin mukaisessa sanomassa käytetään erotinmerkkinä. Esimerkiksi yrityksen Tom's Hardware nimi pitää EDIFACT-sanomassa esittää muodossa Tom?'s Hardware, sillä nimessä oleva, englannin kielen genetiiviin kuuluva heittomerkki (') on myös EDIFACT-kieliopin mukainen segmentin lopetusmerkki eli segmenttierotin. Jotta sanomaa muuntava muunnin ei tulkitse Tom's Hardware heittomerkkiä (') segmenttierottimeksi, on se vapautettava erotinmerkin roolistaan asettamalla kysymysmerkki (?) sen eteen. Tällöin muunninohjelma käsittelee kyseisen heittomerkin merkkijonoon Tom's Hardware kuuluvana merkkinä.

Repeating Segment

Toistuva segmentti, toistotietoryhmä. Sellainen segmentti, joka voi toistua sanomassa (tyyppimäärittelyn mukaisesti) kaksi kertaa tai useammin. Esimerkiksi seuraavana olevan APERAK D.00A -sanoman aidossa osajoukossa, jonka rakenne on:

23.9.2021

tasolla 1 oleva segmentti DTM (DATE/TIME/PERIOD), joka on rakennekaavion kolmas segmentti vasemmalta, voi esiintyä maksimissaan yhdeksän kertaa.

Requirement Designator

Vaadeilmaisin. Ilmaisee sanomamäärittelyssä elementin eli tietoalkion, koostetiedon ja sen osatiedon tai segmentin eli tietoryhmän esiintymisen pakollisuuden. Vaadeilmaisimen arvot ovat pakollinen (mandatory) tai valinnainen (conditional). Esimerkiksi määrää ilmoittavassa segmentissä QTY QUANTITY, jonka rakenne on:

QTY QUANTITY

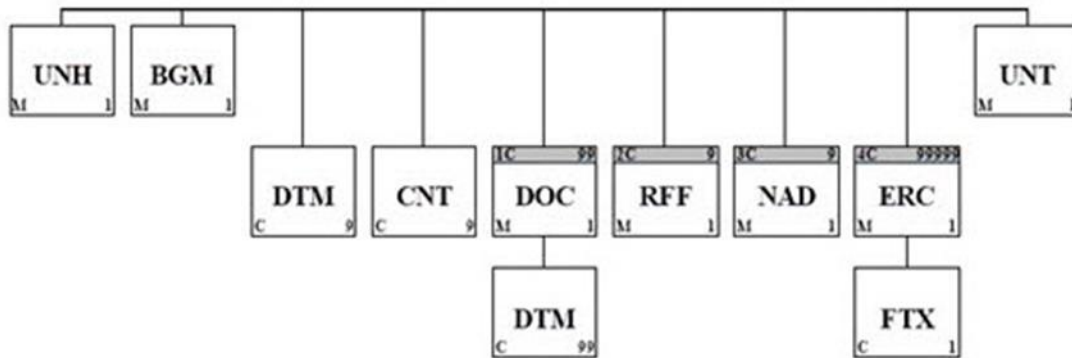
C186	QUANTITY DETAILS	M	1
6063	Quantity type code qualifier	M	an..3
6060	Quantity	M	an..35
6411	Measurement unit code	C	an..8

koostetieto C186 QUANTITY DETAILS on pakollinen eli vaadeilmaisin saa arvon M (Mandatory). Täten kyseisen koostetiedon on esiinnyttävä, kun QTY segmentti esiintyy sanomassa. Koostetiedon osatiedoista elementit 6063 Quantity type code qualifier ja 6060 Quantity ovat pakollisia eli vaadeilmaisin saa arvon M (Mandatory). Näiden elementtien on esiinnyttävä, kun kyseinen koostetieto esiintyy. Elementin 6411 Measurement unit code vaadeilmaisimen arvo on C (Conditional) eli osatieto on valinnainen. Täten se voi esiintyä tai olla esiintymättä, kun koostetieto C186 QUANTITY DETAILS esiintyy.

Ryhmittymä

Segmenttiryhmä eli tietoryhmien ryhmittymä, segment group. Loogisesti yhteenkuuluvien segmenttien joukko. Esimerkiksi seuraavana olevan APERAK D.00A -sanoman aidossa osajoukossa, jonka rakenne on:

23.9.2021

rakenne, jossa on DOC (DOCUMENT/MESSAGE DETAILS) -segmentti ja sen alla DTM (DATE/TIME/PERIOD) -segmentti muodostavat segmenttiryhmän (ryhmä 1). DOC-segmentissä ilmoitetaan sanoman tai dokumentin tyyppi ja tunniste ja DTM-segmentissä tämän dokumentin tai sanoman päivämäärä- ja aikatiedot. Samoin esimerkiksi ERC (APPLICATION ERROR INFORMATION) -segmentti ja sen alla oleva FTX (FREE TEXT) -segmentti muodostavat segmenttiryhmän (ryhmä 4). ERC-segmentillä ilmoitetaan havaitun virheen tyyppi ja FTX-segmentissä kerrotaan tarkemmin, millainen tämä virhe on.

S

Sanoma

Message. EDIFACTissa sanoma tarkoittaa segmentti- eli tietoryhmäjoukkoa, joka on määritelty ja kuvattu sanomatyypiluettelossa ja joka alkaa sanoman alkunimiöllä UNH (Message Header) ja loppuu loppunimiöön UNT (Message Trailer).

Sanomaerä

Functional group. EDIFACT-kieliopin tietorakenne, jossa samantyyppiset sanomat esimerkiksi ORDERS-tilausseuraukset on koottu yhteen lähetyksessä. Sanomaerän aloittaa sanomaerän alkunimiö UNG (Functional group header) ja lopettaa loppunimiö UNE (Functional group trailer).

```

--- UNB lähetyksen alkunimiö
|
|   --- UNG ensimmäisen segmenttiryhmän alkunimiö
|   |   samaa tyyppiä olevat sanomat (esim. ORDERS D.99A)
|   |   --- UNE ensimmäisen segmenttiryhmän loppunimiö
|   |
|   --- UNG toisen segmenttiryhmän alkunimiö
|   |   samaa tyyppiä olevat sanomat (esim. IFTMAN D.96B)
|   |   --- UNE toisen segmenttiryhmän loppunimiö
|   |
|   ...
  
```

23.9.2021

```

|      |--- UNG n:nnen segmenttiryhmän alkunimiö
|      |
|      |      samaa tyyppiä olevat sanomat (esim. DESADV D.14A)
|      |
|      |--- UNE n:nnen segmenttiryhmän loppunimiö
|
|--- UNZ lähetyskerran loppunimiö

```

Sanomaerän alkunimiö

UNG, functional group header. Segmentti, joka aloittaa lähetyskerrassa osan, joka sisältää samaa sanomatyyppiä (esimerkiksi ORDERS) olevia UN/EDIFACT-sanomia, joilla on sama versio- ja julkaisunumero. Seuraavana UN/EDIFACT version 4 mukainen UNG-segmentti:

Tag	Elementti/koostetieto	M/C	Toisto	Muoto
0038	MESSAGE GROUP IDENTIFICATION	C	1	an..6
S006	APPLICATION SENDER IDENTIFICATION	C	1	
0040	Application sender identification	M		an..35
0007	Identification code qualifier	C		an..4
S007	APPLICATION RECIPIENT IDENTIFICATION	C	1	
0044	Application recipient identification	M		an..35
0007	Identification code qualifier	C		an..4
S004	DATE AND TIME OF PREPARATION	C	1	
0017	Date	M		n8
0019	Time	M		n4
0048	GROUP REFERENCE NUMBER	M	1	an..14
0051	CONTROLLING AGENCY, CODED	C	1	an..3
S008	MESSAGE VERSION	C	1	
0052	Message version number	M		an..3
0054	Message release number	M		an..3
0057	Association assigned code	C		an..6
0058	APPLICATION PASSWORD	C	1	an..14

Sanomaerän loppunimiö

UNE, functional group trailer. Segmentti, joka lopettaa lähetyskerrassa osan, joka sisältää samaa sanomatyyppiä (esimerkiksi ORDERS) olevia UN/EDIFACT-sanomia, joilla on sama versio- ja julkaisunumero. Seuraavana UN/EDIFACT version 4 mukainen UNE-segmentti:

Tag	Elementti	M/C	Toisto	Muoto
0060	GROUP CONTROL COUNT	M	1	n..6
0048	GROUP REFERENCE NUMBER	M	1	an..14

Sanomahakemisto

23.9.2021

EDMD, Electronic Trade Message Directory, message directory, UN/EDIFACT standard message directory. UNTDID:iin sisältyvä sanomien luettelo sekä siihen sisältyvät kyseisten sanomien kuvausdokumentit. Seuraavassa alku sanomahakemiston sisältöä esittelevästä luettelosta:

Koodi	Sanoman nimi	Muutos
APERAK	Application error and acknowledgement message	4
AUTHOR	Authorization message	3
BALANC	Balance message	2
BANSTA	Banking status message	5

Jokaisesta sanomasta on esitetty sen 6-kirjaininen koodi (esim. APERAK), sanoman selväkielinen nimi sekä muutosnumero, joka ilmoittaa, montako muutokertaa kyseiseen sanomaan on tullut sen julkaisemisen jälkeen.

Sanomahakemiston EDMD laajempi versio sisältää jokaisen sanoman tarkan rakenteellisen kuvauksen segmentti- ja elementtitasolle asti. Kuvauksessa on myös esitys sanoman käyttötarkoituksesta.

Sanomaliikenteen standardi sähköpostijärjestelmien välillä

X.400. Sähköpostijärjestelmien välisen sanomaliikenteen standardi, jota noudattavat järjestelmät ovat keskenään yhteensopivia. X.400 on käytössä myös OVT-yhteyksillä. Erityisesti OVT-käyttöön on kehitetty myös OVT-liitännästandardi Pedi (X.435)

Sanoman alkunimiö

Message header, UNH. Segmentti, joka aloittaa sanoman ja määrittelee sen tyypin. UN/EDIFACT-sanomissa alkunimiö on UNH-segmentti. Seuraavassa on esitetty UN/EDIFACT esitystapakieliopin version 4 mukainen UNH-segmentti.

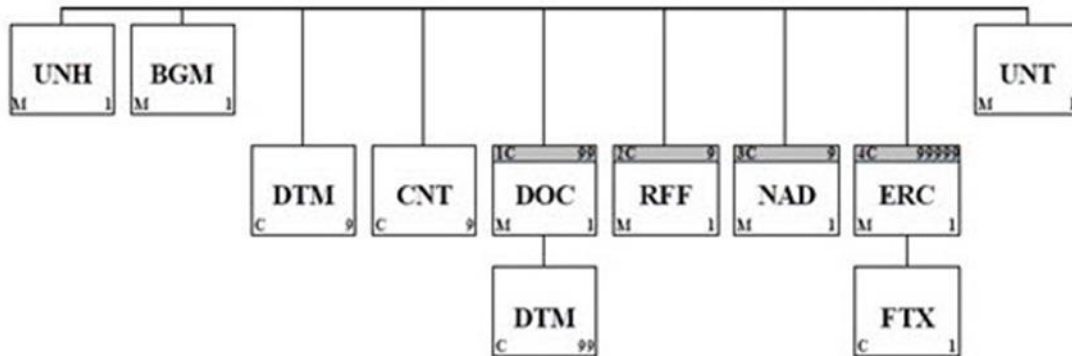
Tag	Elementin nimi	M/C	Toisto	Muoto
0062	MESSAGE REFERENCE NUMBER	M	1	an..14
S009	MESSAGE IDENTIFIER	M	1	
0065	Message type	M		an..6
0052	Message version number	M		an..3
0054	Message release number	M		an..3
0051	Controlling agency, coded	M		an..3
0057	Association assigned code	C		an..6
0110	Code list directory version number	C		an..6
0113	Message type sub-function identification	C		an..6
0068	COMMON ACCESS REFERENCE	C	1	an..35
S010	STATUS OF THE TRANSFER	C	1	
0070	Sequence of transfers	M		n..2
0073	First and last transfer	C		a1

23.9.2021

S016 MESSAGE SUBSET IDENTIFICATION	C	1	
0115 Message subset identification	M		an..14
0116 Message subset version number	C		an..3
0118 Message subset release number	C		an..3
0051 Controlling agency, coded	C		an..3
S017 MESSAGE IMPLEMENTATION GUIDELINE IDENTIFICATION	C	1	
0121 Message implementation guideline identification	M		an..14
0122 Message implementation guideline version number	C		an..3
0124 Message implementation guideline release number	C		an..3
0051 Controlling agency, coded	C		an..3
S018 SCENARIO IDENTIFICATION	C	1	
0127 Scenario identification	M		an..14
0128 Scenario version number	C		an..3
0130 Scenario release number	C		an..3
0051 Controlling agency, coded	C		an..3

Sanoman rakennekaavio

Message diagram. Sanoman tietoryhmien kuvallinen esitys. Esimerkiksi seuraavassa kuvassa on esitetty APERAK D.00A -sanoman aidon osajoukon rakennekaavio.

Sanomakoodi

Message code. Aakkosellinen, kuusimerkkinen sanomatyypin yksilöivä tunnus. Esimerkiksi ORDRSP on UN/EDIFACT Purchase order response message (tilausvahvistus) -sanoman sanomakoodi.

Sanoman loppunimiö

Message trailer, UNT. Segmentti, joka lopettaa sanoman ja on täten sen viimeinen segmentti. UN/EDIFACT-sanomissa loppunimiö on UNT-segmentti. Seuraavassa on esitetty UN/EDIFACT esitystapakieliopin version 4 mukainen UNT-segmentti.

23.9.2021

Tag	Elementin nimi	M/C	Toisto	Muoto
0074	NUMBER OF SEGMENTS IN A MESSAGE	M	1	n..10
0062	MESSAGE REFERENCE NUMBER	M	1	an..14

Sanomatyyppi

Message type. Tietyn liiketapahtuman tai muun toiminnan vaatimukset kattava, jäsenneily ja määrätty elementtien eli tietoalkioiden joukko, kuten esimerkiksi tilaus.

Section control segment

Erottelusegmentti, UNS, jota käytetään erottamaan sanoman otsikko-osa, erittelyosa ja yhteenveto-osa toisistaan, jotta sanoman segmenttien sisällöt eivät olisi tulkinnanvaraisia. UNS-segmentti voi esiintyä joko otsikko-osan ja erittelyosan välissä tai erittelyosan ja yhteenveto-osan välissä tai kummassakin paikassa sanomasta riippuen. UNS-segmentin rakenne on:

```
0081 SECTION IDENTIFICATION          M a1
```

eli segmentissä on vain yksi elementti 0081 SECTION IDENTIFICATION, joka saa arvon D erottaessaan otsikko-osan ja erittelyosan toisistaan ja arvon S erottaessaan erittelyosan ja yhteenveto-osan toisistaan.

Segment

Segmentti eli tietoryhmä, data segment. EDIFACTin tietorakenne (Kuva 1), joka sisältää määrätyn joukon toisiinsa loogisesti liittyviä elementtejä ja koostetietoja, jotka tunnistetaan niiden järjestyksen perusteella. Segmentti alkaa tunnisteella (tag) ja loppuu segmenttieroittimeen, joka on heittomerkki ('). Esimerkiksi yrityksen nimi- ja osoitetietoja sisältävän NAME AND ADDRESS -segmentin tunniste on NAD.

Segment code

Segmentin tunnus, tietoryhmän tunnus. Segmenttihakemistossa EDSD esitetty segmentin yksilöivä kolmikirjaiminen tunnus. Seuraavassa segmenttihakemistossa esiintyvän segmenttien nimilistan alku, jossa on esitetty myös segmentteihin liittyvät segmentin tunnukset (tag):

```
Tag Segmentin nimi
ADR Address
AGR Agreement identification
AJT Adjustment details
ALC Allowance or charge
ALI Additional information
APP Applicability
...
```

Segment Directory

EDIFACT Data Segment Directory, segmenttihakemisto, tietoryhmähakemisto, UN/EDSD. UNTDID:iin sisältyvä EDIFACT:in standardoitujen segmenttien nimet ja kuvaukset sisältävä luettelo. Segmenttien tunnukset (tag) ja nimet sisältävä EDSD alkaa seuraavasti:

23.9.2021

Tag Segmentin nimi

ADR Address
 AGR Agreement identification
 AJT Adjustment details
 ALC Allowance or charge
 ...

Laajempi EDSD esittää myös edellisten tietojen lisäksi segmentin käytön sanallisen selitteen sekä kuvauksen koostetieto- ja elementtitasolle asti sekä näiden pakollisuuden segmentissä ja toistuvuuden. Lisäksi elementtien esitystapa ja maksimipituus on esitetty. Seuraavassa alku tästä hakemistosta:

ADR ADDRESS

Function: To specify an address.

010	C817 ADDRESS USAGE	C	1	
	3299 Address purpose code	C		an..3
	3131 Address type code	C		an..3
	3475 Address status code	C		an..3
020	C090 ADDRESS DETAILS	C	1	
	3477 Address format code	M		an..3
	3286 Address component description	M		an..70
	3286 Address component description	C		an..70
	3286 Address component description	C		an..70
	3286 Address component description	C		an..70
	3286 Address component description	C		an..70
030	3164 CITY NAME	C	1	an..35
040	3251 POSTAL IDENTIFICATION CODE	C	1	an..17
050	3207 COUNTRY IDENTIFIER	C	1	an..3
060	C819 COUNTRY SUBDIVISION DETAILS	C	5	
	3229 Country subdivision identifier	C		an..9
	1131 Code list identification code	C		an..17
	3055 Code list responsible agency code	C		an..3
	3228 Country subdivision name	C		an..70
070	C517 LOCATION IDENTIFICATION	C	5	
	3225 Location identifier	C		an..35
	1131 Code list identification code	C		an..17
	3055 Code list responsible agency code	C		an..3
	3224 Location name	C		an..256

AGR AGREEMENT IDENTIFICATION

Function: To specify the agreement details.

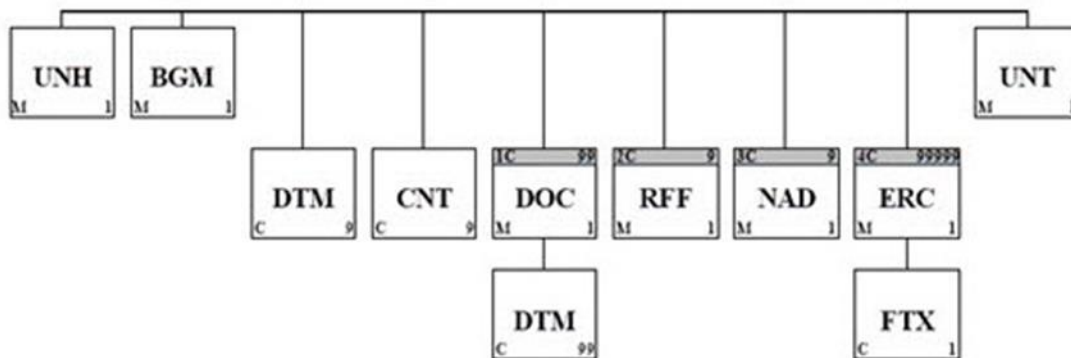
010	C543 AGREEMENT TYPE IDENTIFICATION	C	1	
	7431 Agreement type code qualifier	M		an..3
	7433 Agreement type description code	C		an..3

23.9.2021

	1131	Code list identification code	C	an..17
	3055	Code list responsible agency code	C	an..3
	7434	Agreement type description	C	an..70
020	9419	SERVICE LAYER CODE	C	1 an..3
...				

Segment group

Segmenttiryhmä eli tietoryhmien ryhmittymä. Loogisesti yhteenkuuluvien segmenttien joukko. Esimerkiksi seuraavana olevan APERAK D.00A -sanoman aidossa osajoukossa, jonka rakenne on:

rakenne, jossa on DOC (DOCUMENT/MESSAGE DETAILS) -segmentti ja sen alla DTM (DATE/TIME/PERIOD) -segmentti muodostavat segmenttiryhmän (ryhmä 1). DOC-segmentissä ilmoitetaan sanoman tai dokumentin tyyppi ja tunniste ja DTM-segmentissä tämän dokumentin tai sanoman päivämäärä- ja aikatiedot. Samoin esimerkiksi ERC (APPLICATION ERROR INFORMATION) -segmentti ja sen alla oleva FTX (FREE TEXT) -segmentti muodostavat segmenttiryhmän (ryhmä 4). ERC-segmentillä ilmoitetaan havaitun virheen tyyppi ja FTX-segmentissä kerrotaan tarkemmin, millainen tämä virhe on.

Segment qualifier

Segmentin tarkennin eli tietoryhmätarkennin. Sellainen elementti, jonka arvo ilmaistaan koodilla, ja joka antaa tietyn merkityksen segmentille ja sen muulle sisällölle. Tarkennin on yleensä segmentin ensimmäisenä elementtinä. Esimerkiksi paikkatietoa ilmaisevan LOC PLACE/LOCATION IDENTIFICATION -segmentin rakenne on seuraava:

LOC PLACE/LOCATION IDENTIFICATION

3227	LOCATION FUNCTION CODE QUALIFIER	M	1 an..3
C517	LOCATION IDENTIFICATION	C	1
3225	Location identifier	C	an..35
1131	Code list identification code	C	an..17
3055	Code list responsible agency code	C	an..3
3224	Location name	C	an..256
C519	RELATED LOCATION ONE IDENTIFICATION	C	1
3223	First related location identifier	C	an..35

TIEKE

23.9.2021

1131 Code list identification code	C	an..17
3055 Code list responsible agency code	C	an..3
3222 First related location name	C	an..70
C553 RELATED LOCATION TWO IDENTIFICATION	C	1
3233 Second related location identifier	C	an..35
1131 Code list identification code	C	an..17
3055 Code list responsible agency code	C	an..3
3232 Second related location name	C	an..70
5479 RELATION CODE	C	1 an..3

Segmentin ensimmäinen elementti 3227 LOCATION FUNCTION CODE QUALIFIER määrittelee, minkälaisen paikan tiedoista segmentissä on kyse eli määrittelee paikan rooli. Jos kyseinen elementti saa esimerkiksi arvon 1, segmentti ilmaisee toimitusehtoon liittyvän paikan (Place of terms of delivery). Jos kyseinen elementti saa arvon 62, sisältää segmentti jatkokuljetussataman tiedot (On-carriage port).

Segment name

Segmentin eli tietoryhmän nimi. Yksi tai useampi luonnollisen kielen sana, joka kuvaa segmentin sisältöä. Esimerkiksi segmentti ”CONTACT INFORMATION” sisältää osaston tai henkilön yhteystietoja ja segmentti ”DAMAGE” vauriotietoja ja niiden aiheuttamien toimenpiteiden tietoja.

Segment table

Segmenttitaulukko, tietoryhmätaulukko. Sanoman segmenttirakenteen yhdistetty graafinen, taulukkomuotoinen esitys. Seuraavassa on esitetty APERAK D.19B -sanoman segmenttitaulukko. (Taulukossa S tarkoittaa segmentin pakollisuutta (M=Mandatory) tai valinnaisuutta (C=Conditional) sanomassa ja R tarkoittaa kyseisen segmentin maksimitoistojen määrää.)

Pos	Tag Segmentin nimi	S	R
00010	UNH Message header	M	1
00020	BGM Beginning of message	M	1
00030	DTM Date/time/period	C	9
00040	FTX Free text	C	9
00050	CNT Control total	C	9
00060	---- Segment group 1 -----	C	99-----+
00070	DOC Document/message details	M	1
00080	DTM Date/time/period	C	99-----+
00090	---- Segment group 2 -----	C	9-----+
00100	RFF Reference	M	1
00110	DTM Date/time/period	C	9-----+
00120	---- Segment group 3 -----	C	9-----+
00130	NAD Name and address	M	1
00140	CTA Contact information	C	9
00150	COM Communication contact	C	9-----+
00160	---- Segment group 4 -----	C	99999-----+
00170	ERC Application error information	M	1
00180	FTX Free text	C	1

23.9.2021

00190	----	Segment group 5	-----	C	9-----	+	
00200	RFF	Reference		M	1		
00210	FTX	Free text		C	9-----	+	
00220	UNT	Message trailer		M	1		

Segment Tag

Tag, segmentin tunniste, tietoryhmän tunniste. Koostetieto, jossa ensimmäinen osatietoalkio sisältää tunnuksen, jolla segmentti tunnistetaan segmenttiluettelossa. Muita osatietoalkioita voidaan valinnaisesti käyttää hierarkian, sisäkkäisyyden ja tietoryhmän toiston eksplisiittiseen osoittamiseen. Esimerkiksi yrityksen nimi- ja osoitetietoja sisältävän NAME AND ADDRESS -segmentin tunniste on NAD. Segmentti alkaa täten merkkijonolla NAD+...

Segment terminator

Segmentin eli tietoryhmän erotin eli loppumerkki. Segmenttierottimena käytetään heittomerkkiä (?).

Segmentin nimi

Segment name, tietoryhmän nimi. Yksi tai useampi luonnollisen kielen sana, joka kuvaa segmentin sisältöä. Esimerkiksi segmentti "CONTACT INFORMATION" sisältää osaston tai henkilön yhteystietoja ja segmentti "DAMAGE" vauriotietoja ja niiden aiheuttamien toimenpiteiden tietoja.

Segmentin tunniste

Segment tag, tag, segmenttitunniste, tietoryhmän tunniste. Koostetieto, jossa ensimmäinen osatietoalkio sisältää tunnuksen, jolla segmentti tunnistetaan segmenttiluettelossa. Muita osatietoalkioita voidaan valinnaisesti käyttää hierarkian, sisäkkäisyyden ja tietoryhmän toiston eksplisiittiseen osoittamiseen. Esimerkiksi yrityksen nimi- ja osoitetietoja sisältävän NAME AND ADDRESS -segmentin tunniste on NAD. Segmentti alkaa täten merkkijonolla NAD+...

Segmentin tunnus

Segment code, tietoryhmän tunnus. Segmenttihakemistossa EDSD esitetty segmentin yksilöivä kolmikirjaiminen tunnus. Seuraavassa segmenttihakemistossa esiintyvän segmenttien nimilistan alku, jossa on esitetty myös segmentteihin liittyvät segmentin tunnukset (tag):

Tag	Segmentin nimi
ADR	Address
AGR	Agreement identification
AJT	Adjustment details
ALC	Allowance or charge
ALI	Additional information
APP	Applicability
...	

Segmentti

Segment, data segment, tietoryhmä. EDIFACTin tietorakenne (Kuva 1), joka sisältää määrätyn joukon toisiinsa loogisesti liittyviä elementtejä ja koostetietoja, jotka tunnistetaan niiden järjestyksen perusteella. Segmentti alkaa tunnisteella (tag) ja loppuu segmenttierottimeen, joka on

23.9.2021

heittomerkki ('). Esimerkiksi yrityksen nimi- ja osoitetietoja sisältävän NAME AND ADDRESS -segmentin tunniste on NAD.

Segmenttihakemisto

EDIFACT Data Segment Directory, tietoryhmähakemisto, UN/EDSD. UNTDID:iin sisältyvä EDIFACT:in standardoitujen segmenttien nimet ja niiden kuvaukset sisältävä luettelo. Segmenttien tunnuks (tag) ja nimet sisältävä, luettelomainen EDSO alkaa seuraavasti:

Tag Segmentin nimi

ADR ADDRESS
 AGR AGREEMENT IDENTIFICATION
 AJT ADJUSTMENT DETAILS
 ALC ALLOWANCE OR CHARGE
 ...

Laajempi EDSO esittää myös edellisten tietojen lisäksi segmentin käytön sanallisen selitteen sekä kuvauksen koostetieto- ja elementtitasolle asti sekä näiden pakollisuuden ja toistuvuuden segmentissä. Lisäksi elementtien esitystapa ja maksimipituus on esitetty. Seuraavassa alku tästä hakemistosta:

ADR ADDRESS

Function: To specify an address.

010	C817 ADDRESS USAGE	C	1	
	3299 Address purpose code	C		an..3
	3131 Address type code	C		an..3
	3475 Address status code	C		an..3
020	C090 ADDRESS DETAILS	C	1	
	3477 Address format code	M		an..3
	3286 Address component description	M		an..70
	3286 Address component description	C		an..70
	3286 Address component description	C		an..70
	3286 Address component description	C		an..70
	3286 Address component description	C		an..70
030	3164 CITY NAME	C	1	an..35
040	3251 POSTAL IDENTIFICATION CODE	C	1	an..17
050	3207 COUNTRY IDENTIFIER	C	1	an..3
060	C819 COUNTRY SUBDIVISION DETAILS	C	5	
	3229 Country subdivision identifier	C		an..9
	1131 Code list identification code	C		an..17
	3055 Code list responsible agency code	C		an..3
	3228 Country subdivision name	C		an..70
070	C517 LOCATION IDENTIFICATION	C	5	
	3225 Location identifier	C		an..35
	1131 Code list identification code	C		an..17
	3055 Code list responsible agency code	C		an..3
	3224 Location name	C		an..256

23.9.2021

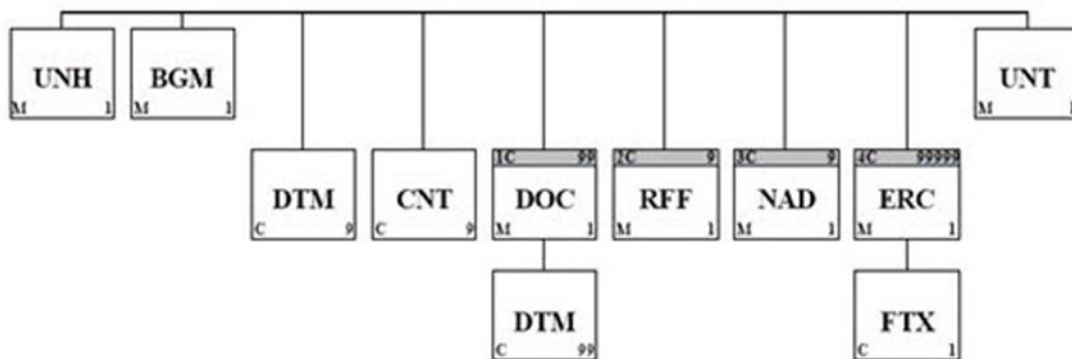
AGR AGREEMENT IDENTIFICATION

Function: To specify the agreement details.

010	C543	AGREEMENT TYPE IDENTIFICATION	C	1
	7431	Agreement type code qualifier	M	an..3
	7433	Agreement type description code	C	an..3
	1131	Code list identification code	C	an..17
	3055	Code list responsible agency code	C	an..3
	7434	Agreement type description	C	an..70
020	9419	SERVICE LAYER CODE	C	1 an..3
...				

Segmenttiryhmä

Segment group, tietoryhmien ryhmittymä. Loogisesti yhteenkuuluvien segmenttien joukko. Esimerkiksi seuraavana olevan APERAK D.00A -sanoman aidossa osajoukossa, jonka rakenne on:

rakenne, jossa on DOC (DOCUMENT/MESSAGE DETAILS) -segmentti ja sen alla DTM (DATE/TIME/PERIOD) -segmentti muodostavat segmenttiryhmän (ryhmä 1). DOC-segmentissä ilmoitetaan sanoman tai dokumentin tyyppi ja tunniste ja DTM-segmentissä tämän dokumentin tai sanoman päivämäärä- ja aikatiedot. Samoin esimerkiksi ERC (APPLICATION ERROR INFORMATION) -segmentti ja sen alla oleva FTX (FREE TEXT) -segmentti muodostavat segmenttiryhmän (ryhmä 4). ERC-segmentillä ilmoitetaan havaitun virheen tyyppi ja FTX-segmentissä kerrotaan tarkemmin, millainen tämä virhe on.

Segmenttitaulukko

Segment table, tietoryhmätaulukko. Sanoman segmenttirakenteen yhdistetty graafinen, taulukkomuotoinen esitys. Seuraavassa on esitetty APERAK D.19B -sanoman segmenttitaulukko. (Taulukossa S tarkoittaa segmentin pakollisuutta (M=Mandatory) tai valinnaisuutta (C=Conditional) sanomassa ja R tarkoittaa kyseisen segmentin maksimitoistojen määrää.)

Pos	Tag	Segmentin nimi	S	R
-----	-----	----------------	---	---

23.9.2021

00010	UNH Message header	M	1	
00020	BGM Beginning of message	M	1	
00030	DTM Date/time/period	C	9	
00040	FTX Free text	C	9	
00050	CNT Control total	C	9	
00060	---- Segment group 1 -----	C	99-----	+
00070	DOC Document/message details	M	1	
00080	DTM Date/time/period	C	99-----	+
00090	---- Segment group 2 -----	C	9-----	+
00100	RFF Reference	M	1	
00110	DTM Date/time/period	C	9-----	+
00120	---- Segment group 3 -----	C	9-----	+
00130	NAD Name and address	M	1	
00140	CTA Contact information	C	9	
00150	COM Communication contact	C	9-----	+
00160	---- Segment group 4 -----	C	99999-----	+
00170	ERC Application error information	M	1	
00180	FTX Free text	C	1	
00190	---- Segment group 5 -----	C	9-----	+
00200	RFF Reference	M	1	
00210	FTX Free text	C	9-----	++
00220	UNT Message trailer	M	1	

Separator character

Erotinmerkki, delimiter. Merkki, jolla erotetaan toisistaan elementit eli tietoalkiot, koostetiedot sekä niiden osatiedot sekä segmentit eli tietoryhmät sekä ilmaistaan toistuvuus. Lisäksi esitetään käytettävä desimaalierotin. Lähetyskerran alussa oleva tietoryhmä, erotinopaste (UNA, Service string advice) määrittelee siinä lähetyskerrassa käytettävät erotinmerkit, jotka tavallisesti ovat :+.? <välilyönti> ' UN/EDIFACT kieliopin versiossa 4 erotinmerkit ovat :+.*?' (Kuva 1).

Erotinmerkkejä käytetään seuraavasti:

:	osatietoerotin koostetiedossa
+	segmentin tunnuksen, elementin tai koostetiedon erotin
.	desimaalierotin
?	erotinmerkin vapautusmerkki
*	elementin tai koostetiedon toistuvuus
'	segmenttierotin

Service data element

Palveluelementti eli palvelutietoalkio. Palvelusegmentin eli palvelutietoryhmän elementti eli tietoalkio. Palvelusegmenteissä koostetietojen koodiarvot ovat 4-merkkisiä S-alkuisia. Osatietojen ja elementtien koodiarvot ovat nelinumeroisia ja 0-alkuisia Esimerkiksi UNB, INTERCHANGE HEADER -segmentin koostetieto "INTERCHANGE SENDER" on muotoa:

S002	INTERCHANGE SENDER	M
0004	Sender identification	M an..35

23.9.2021

0007 Partner identification code qualifier C an..4
 0008 Address for reverse routing C an..14

Service segment

Palvelusegmentti eli palvelu(tieto)ryhmä. EDIFACT-kieliopin rakenteeseen liittyvä yleissegmentti, kuten alku- tai loppunimiö, UNH ja UNT. Seuraavassa on esitetty UN/EDIFACT esitystapakielioin version 4 mukainen UNH-segmentti.

Tag	Elementin nimi	M/C	Toisto	Muoto
0062	MESSAGE REFERENCE NUMBER	M	1	an..14
S009	MESSAGE IDENTIFIER	M	1	
0065	Message type	M		an..6
0052	Message version number	M		an..3
0054	Message release number	M		an..3
0051	Controlling agency, coded	M		an..3
0057	Association assigned code	C		an..6
0110	Code list directory version number	C		an..6
0113	Message type sub-function identification	C		an..6
0068	COMMON ACCESS REFERENCE	C	1	an..35
S010	STATUS OF THE TRANSFER	C	1	
0070	Sequence of transfers	M		n..2
0073	First and last transfer	C		a1
S016	MESSAGE SUBSET IDENTIFICATION	C	1	
0115	Message subset identification	M		an..14
0116	Message subset version number	C		an..3
0118	Message subset release number	C		an..3
0051	Controlling agency, coded	C		an..3
S017	MESSAGE IMPLEMENTATION GUIDELINE IDENTIFICATION	C	1	
0121	Message implementation guideline identification	M		an..14
0122	Message implementation guideline version number	C		an..3
0124	Message implementation guideline release number	C		an..3
0051	Controlling agency, coded	C		an..3
S018	SCENARIO IDENTIFICATION	C	1	
0127	Scenario identification	M		an..14
0128	Scenario version number	C		an..3
0130	Scenario release number	C		an..3
0051	Controlling agency, coded	C		an..3

Service string advice

23.9.2021

Erotinopaste, UNA. Lähetyskerran alussa oleva segmentti, joka määrittelee kyseisessä lähetyskerrassa käytettävät erotinmerkit, tavallisesti :.? ' (Kuva 1). Käytössä voi olla myös desimaalimerkkinä pilkku pisteen sijasta, jolloin erotinmerkit ovat :.? ' . ?-merkki ei ole varsinainen erotinmerkki vaan vapautusmerkki, jolla varsinainen erotinmerkki vapautetaan erotinroolistaan toimimaan normaalissa roolissaan, kuten esimerkiksi piste lauseen lopettavana merkkinä. EDIFACT-kieliopin versiossa 4 välilyönnin paikalla on elementin tai koostetiedon toistuvuutta ilmaiseva * tähtimerkki.

SIG

Syntax implementation guidelines. UNTDID:iin sisältyvä EDIFACT-kieliopin soveltamisohje.

Siirtotehtävä

OVT-järjestelmässä siirtotehtävä on tietojoukko, joka sisältää tietyn aineiston siirtoa koskevat tiedot.

Siirtotehtävän ohjaustiedot

Hallintatietokannan dynaamisia tietoja, joiden mukaan siirtotehtävä suoritetaan.

Simple data element

Elementti, tietoalkio. Jokaisen sähköisen tiedonsiirtostandardin perusta on elementti eli tietoalkio, joka saa vain yhden arvon kerrallaan ja ilmaisee tiettyä asiaa. Elementti on pienin nimetty osanen EDFACT-standardissa ja se voi olla esimerkiksi tarkennin, lukuarvo tai sanallinen kuvaus. Elementin arvo voi olla esimerkiksi laskun päivämäärä, bruttopaino, valuuttakurssi, vaarallisen aineen UNDG-koodi tai mittayksikkö (esim. metri, kilogramma tai tunti).

Simple segment

Itsenäinen segmentti eli tietoryhmä, joka ei tarvitse tarkenninta ja jonka merkitys on määrätty ja yksiselitteinen. Esimerkiksi EDIFACT-sanomassa yleensä toisena segmenttinä olevan BGM-segmentin rooli on yksikäsitteinen eikä sen alussa ole elementtiä, joka on tarkennin ja joka määrittelee segmentin sisällön ja roolin.

BGM BEGINNING OF MESSAGE

C002	DOCUMENT/MESSAGE NAME	C	1	
1001	Document name code	C		an..3
1131	Code list identification code	C		an..17
3055	Code list responsible agency code	C		an..3
1000	Document name	C		an..35
C106	DOCUMENT/MESSAGE IDENTIFICATION	C	1	
1004	Document identifier	C		an..70
1056	Version identifier	C		an..9
1060	Revision identifier	C		an..6
1225	MESSAGE FUNCTION CODE	C	1	an..3
4343	RESPONSE TYPE CODE	C	1	an..3

23.9.2021

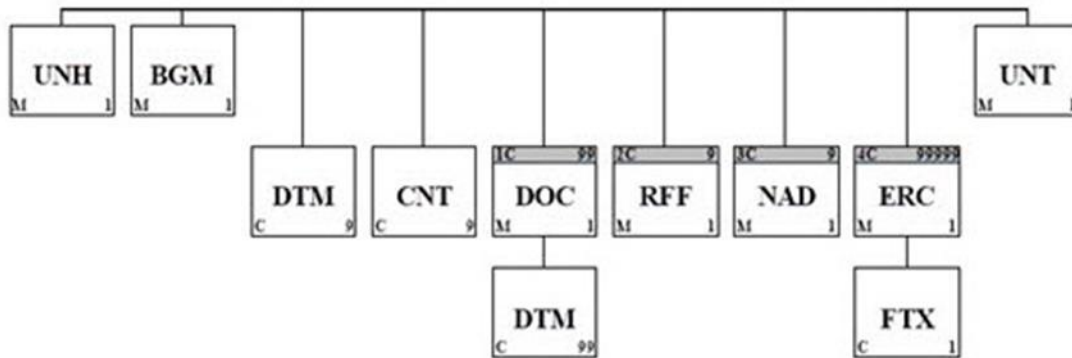
1373	DOCUMENT STATUS CODE	C	1	an..3
3453	LANGUAGE NAME CODE	C	1	an..3

Sisäinen esitysmuoto

Sisäinen esitysmuoto on siirrettäväksi tarkoitettujen tietojen esitystapa organisaation omassa sovelluksessa. Vrt. OVT-aineisto

Sisäkkäinen segmentti

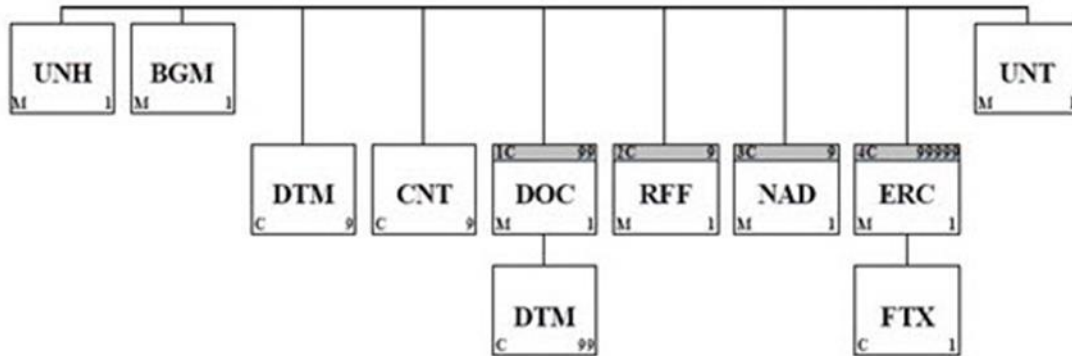
Sisäkkäinen tietoryhmä, Nested segment. Sisäkkäinen segmentti. Segmentti, jonka esiintyminen riippuu sitä ylempällä hierarkiatasolla olevan segmentin esiintymisestä sanomassa. Esimerkiksi seuraavana olevan APERAK D.00A -sanoman aidon osajoukon rakennekaaviossa segmenttiryhmässä 1 DTM-segmentti ja segmenttiryhmässä 4 FTX-segmentti ovat sisäkkäisiä segmenttejä. Niiden esiintymiset riippuvat siitä, esiintyvätkö niitä ylempällä hierarkiatasolla olevat segmentit DOC ja ERC sanomass

Sisäkkäinen tietoryhmä

Nested Segment. Sisäkkäinen segmentti. Segmentti, jonka esiintyminen riippuu sitä ylempällä hierarkiatasolla olevan segmentin esiintymisestä sanomassa. Esimerkiksi seuraavana olevan APERAK D.00A -sanoman aidon osajoukon rakennekaaviossa segmenttiryhmässä 1 DTM-segmentti ja segmenttiryhmässä 4 FTX-segmentti ovat sisäkkäisiä segmenttejä. Niiden esiintymiset riippuvat siitä, esiintyvätkö niitä ylempällä hierarkiatasolla olevat segmentit DOC ja ERC sanomassa.

23.9.2021

Sisäkkäisyys

Nesting, Sisäkkäisten segmenttien esiintyminen sanomassa.

Sovellusliitäntä

Sovellusliitäntä on EDI/OVT-järjestelmän moduuli, jonka avulla EDI/OVT-järjestelmä liitetään organisaation tiettyyn sovellukseen, josta poimitaan ja johon puretaan sähköisessä tiedonsiirrossa käytettävän sanoman tietoja.

Sovellusrajapinta

Sovellusrajapinta on kuvaus siitä, mitkä sovelluksen tiedot vastaavat lähetettävän tiedon tietoja ja mitkä vastaanotetun sanoman tiedot vastaavat sovelluksen tietoja, eli se on kuvaus tietojen välittämisestä OVT-järjestelmän sovellusliittymän ja sovelluksen välillä.

Standard message directory

EDMD, Electronic Trade Message Directory, sanomahakemisto, message directory, UN/EDIFACT standard message directory. UNTDID:iin sisältyvä sanomien luettelo sekä kyseisten sanomien kuvausdokumentit. Seuraavassa alku sanomahakemiston sisältöä esittelevästä luettelosta:

Koodi	Sanoman nimi	Muutos
APERAK	Application error and acknowledgement message	4
AUTHOR	Authorization message	3
BALANC	Balance message	2
BANSTA	Banking status message	5

Jokaisesta sanomasta on esitetty sen 6-kirjaininen koodi (esim. APERAK), sanoman selväkielinen nimi sekä muutosnumero, joka ilmoittaa, montako muutosta kyseiseen sanomaan on tullut sen julkaisemisen jälkeen.

Sanomahakemiston EDMD laajempi versio sisältää jokaisen sanoman tarkan rakenteellisen kuvauksen segmentti- ja elementtitasolle asti. Kuvauksessa on myös esitys sanoman käyttötarkoituksesta.

Status

23.9.2021

Tila. UN/EDIFACTin asiakirjojen ja sanomien kehitysastetta kuvaava tieto, jonka saa arvot 0, 1 ja 2. Näiden arvojen merkitys on:

0 = Draft Document	0-tila, luonnossanoma, kehitteillä oleva sanoma
1 = Formal trial	1-tila, kokeilusanoma, vahvistettu, kokeiltavaksi tarkoitettu sanoma
2 = Recommendation	2-tila, vahvistettu UNSM

STY

Suomen tiedonsiirtoyhdistys STY ry. Yhdistys edisti ja kehitti sähköistä tiedonsiirtoa ja tietoliikennettä yleensä ja erityisesti OVT- ja OSI-alueilla. Jäseninä oli yrityksiä, muita yhteisöjä ja julkisen hallinnon organisaatioita. Yhdistyksen jäsenkunnan enemmistö oli yksityisen sektorin organisaatioita. STY yhdistyi TIEKE ry:n kanssa, johon myös yhdistyi TELMO ry. Näiden kolmen organisaation muodostama rekisteröity yhdistys toimii nykyään nimellä TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry.

Subset

Osajoukko eli alijoukko. Tietyn sanomatyypin määräytyistä elementeistä, segmenteistä ja tunnusten arvoista koostuva kokonaisuus, jotka on valittu käytettäväksi tietyllä hallinnon, teollisuuden, kaupan, logistiikan tai muun soveltamisen alueella. TIEKEN Verkottaja-palvelu sisältää UN/EDIFACT-sanomien soveltamisohjeita, joissa on kuvattu tietyjen UN/EDIFACT-sanomien aitoja osajoukkoja tietyn toimialan tai yleisiin tarpeisiin.

Summary section

Yhteenvedo-osa. Sanoman erittelyosaa seuraava sanoman loppuosa, jossa on koottuna koko sanoman yhteenvedotiedot, kuten esimerkiksi laskun loppusummatiedot ja laskukohtaiset alennukset tai lisät sekä veroerittelyt.

Suomalainen OSI-profiili

FOSIP, Finnish OSI Profile. Tiedonsiirron yhteistyöelin ry:n (TSYE) (sitemmin Suomen tiedonsiirtoyhdistys (STY)) projektina laadittu, Suomen oloihin sopiva ja kansainvälisesti yhteensopiva suositus. FOSIP kuvaa suomalaisen OSI-järjestelmän arkkitehtuurin, jossa OVT on yhtenä osana.

STY

Suomen tiedonsiirtoyhdistys STY ry. Yhdistys edisti ja kehitti sähköistä tiedonsiirtoa ja tietoliikennettä yleensä ja erityisesti OVT- ja OSI-alueilla. Jäseninä oli yrityksiä, muita yhteisöjä ja julkisen hallinnon organisaatioita. Yhdistyksen jäsenkunnan enemmistö oli yksityisen sektorin organisaatioita. STY yhdistyi TIEKE ry:n kanssa, johon myös yhdistyi TELMO ry. Näiden kolmen organisaation muodostama rekisteröity yhdistys toimii nykyään nimellä TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry.

Suomen tiedonsiirtoyhdistys STY ry

STY. Yhdistys edisti ja kehitti sähköistä tiedonsiirtoa ja tietoliikennettä yleensä ja erityisesti OVT- ja OSI-alueilla. Jäseninä oli yrityksiä, muita yhteisöjä ja julkisen hallinnon organisaatioita. Yhdistyksen jäsenkunnan enemmistö oli yksityisen sektorin organisaatioita. STY yhdistyi TIEKE

23.9.2021

ry:n kanssa, johon myös yhdistyi TELMO ry. Näiden kolmen organisaation muodostama rekisteröity yhdistys toimii nykyään nimellä TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry.

Syntax implementation guidelines

SIG. UNTDID:iin sisältyvä UN/EDIFACT-kieliopin soveltamisohje.

Syntax Rules

Kielioppisäännöt. UN/EDIFACTissa kielioppisäännöt määräävät sähköisessä tiedonsiirrossa lähetyksen rakenteen ja sen sanomaerät, sanomat, segmentit ja elementit.

T

Tag

Tunniste, segmentin tunniste, tietoryhmän tunniste, segment tag. Koostetieto, jossa ensimmäinen osatieto sisältää tunnuksen, jolla segmentti tunnistetaan segmenttiluettelossa. Esimerkiksi NAD tai BGM. Muita osatietoja voidaan valinnaisesti käyttää hierarkian, sisäkkäisyyden ja segmentin toiston eksplisiittiseen osoittamiseen. Yleensä nykyään käytetään implisiittistä esitystapaa, missä ainoastaan segmentin tunnus esitetään.

Tarkennettu elementti

Qualified data element. Tarkennettu elementti on elementti, jonka tarkan merkityksen määrää sen tarkennin. Esimerkiksi aikatieta ilmaisevassa koostetiedossa C507 DATE/TIME/PERIOD, jonka rakenne on

C507	DATE/TIME/PERIOD		
2005	Date or time or period function code qualifier	M	an..3
2380	Date or time or period text	C	an..35
2379	Date or time or period format code	C	an..3

aikatieta ilmaisevan elementin 2380 Date or time or period text merkityksen eli roolin määrittelee elementti 2005 Date or time or period function code qualifier. Jos tämä elementti saa esimerkiksi arvon 3, on kyseessä laskun päivämäärä (Invoice document issue date time). Jos taas kyseisen elementin arvo on 4 on kyseessä tilauspäivämäärä (Order document issue date time).

Tarkennettu segmentti

Qualified data segment, tarkennettu tietoryhmä. Segmentti, jonka roolin ja käyttötarkoituksen määrittelee sen yhtenä elementtinä oleva tarkennin. Tarkennin on siis elementti, jonka arvo ilmaistaan koodilla, ja joka antaa tietyn merkityksen segmentille ja sen muulle sisällölle. Tarkennin on yleensä segmentin ensimmäisenä elementtinä. Esimerkiksi paikkatietoa ilmaisevan LOC PLACE/LOCATION IDENTIFICATION -segmentin rakenne on seuraava:

LOC PLACE/LOCATION IDENTIFICATION

3227	LOCATION FUNCTION CODE QUALIFIER	M	1	an..3
------	----------------------------------	---	---	-------

C517	LOCATION IDENTIFICATION	C	1	
------	-------------------------	---	---	--

23.9.2021

3225	Location identifier	C	an..35
1131	Code list identification code	C	an..17
3055	Code list responsible agency code	C	an..3
3224	Location name	C	an..256
C519	RELATED LOCATION ONE IDENTIFICATION	C	1
3223	First related location identifier	C	an..35
1131	Code list identification code	C	an..17
3055	Code list responsible agency code	C	an..3
3222	First related location name	C	an..70
C553	RELATED LOCATION TWO IDENTIFICATION	C	1
3233	Second related location identifier	C	an..35
1131	Code list identification code	C	an..17
3055	Code list responsible agency code	C	an..3
3232	Second related location name	C	an..70
5479	RELATION CODE	C	1 an..3

Segmentin ensimmäinen elementti 3227 LOCATION FUNCTION CODE QUALIFIER määrittelee, minkälaisen paikan tiedoista segmentissä on kyse eli määrittelee paikan rooli. Jos kyseinen elementti saa esimerkiksi arvon 1, segmentti ilmaisee toimitusehtoon liittyvän paikan (Place of terms of delivery). Jos kyseinen elementti saa arvon 62, sisältää segmentti jatkokuljetussataman tiedot (On-carriage port).

Tarkennin

Qualifier. Sellainen tietoalkio, jonka arvo ilmaistaan koodilla, ja joka antaa tietyn merkityksen jollekin toiselle elementille eli tietoalkiolle tai segmentille eli tietoryhmälle. Esimerkiksi määrää ilmoittavassa segmentissä QTY QUANTITY, jonka rakenne on:

QTY QUANTITY

C186	QUANTITY DETAILS	M	1
6063	Quantity type code qualifier	M	an..3
6060	Quantity	M	an..35
6411	Measurement unit code	C	an..8

koostetiedon C186 QUANTITY DETAILS ensimmäinen osatieto 6063 Quantity type code qualifier määrittelee, minkälaisesta määrätiedosta segmentissä on kyse. Jos kyseinen osatieto saa arvon 21, ilmaisee segmentti tilatun määrän (Ordered quantity). Jos taas kyseinen elementti saa arvon 83, ilmoittaa segmentti jälkitoimitukseen jääneen määrän (Backorder quantity).

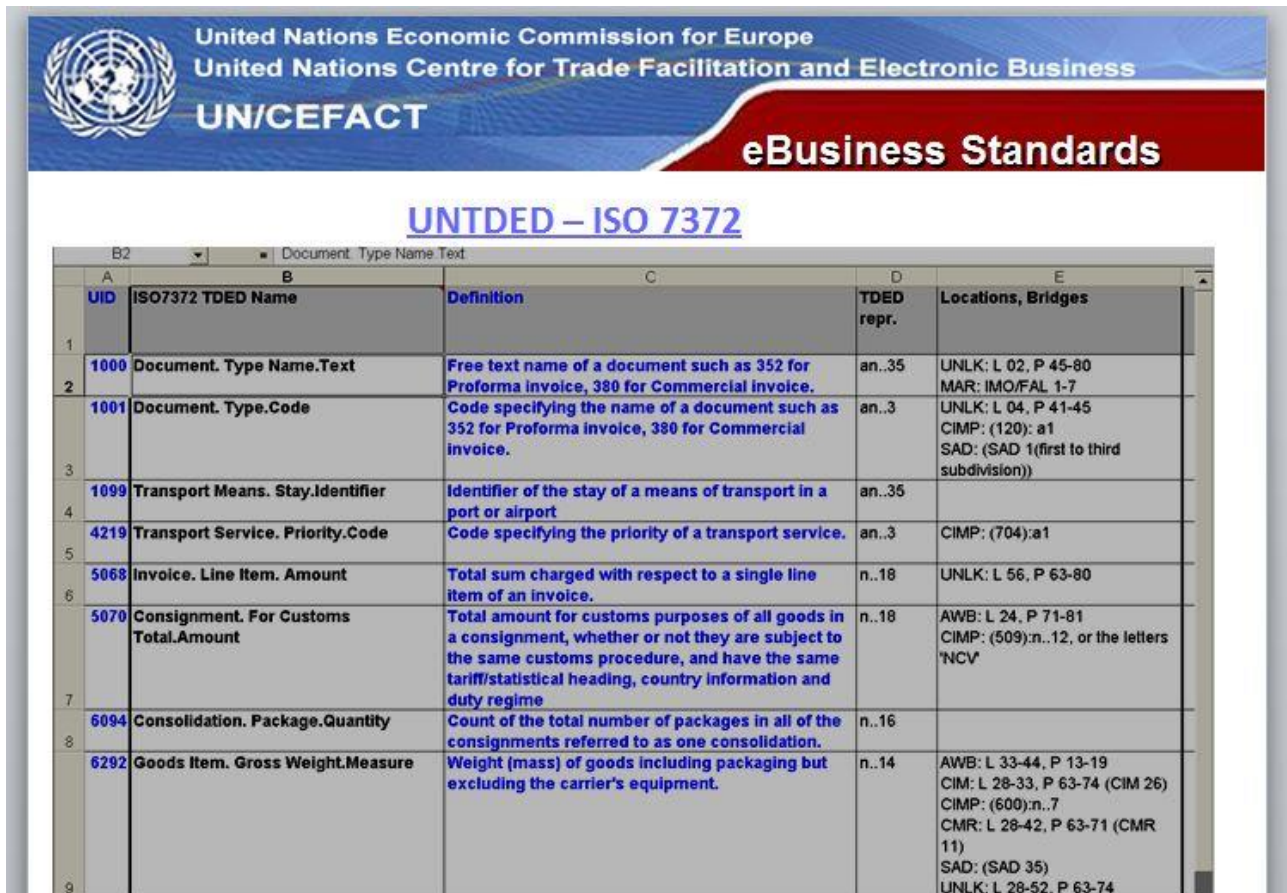
TCP/IP

Transmission Control Protocol / Internet Protocol. TCP/IP on usean Internet-liikennöinnissä käytettävän tietoliikenneprotokollan yhdistelmä.

TDED

Trade Data Elements Directory. United Nations Trade Data Element Directory, YK:n Euroopan talouskomission (ECE) ja ISO:n tietoalkioiden hakemisto (ISO 7372). Elementtien luettelo, jossa on määritelty elementtien esitystapa.

23.9.2021

United Nations Economic Commission for Europe
United Nations Centre for Trade Facilitation and Electronic Business
UN/CEFACT
eBusiness Standards

UNTDED – ISO 7372

A	B	C	D	E
UID	ISO7372 TDED Name	Definition	TDED repr.	Locations, Bridges
1				
2	1000 Document. Type Name.Text	Free text name of a document such as 352 for Proforma invoice, 380 for Commercial invoice.	an..35	UNLK: L 02, P 45-80 MAR: IMO/FAL 1-7
3	1001 Document. Type.Code	Code specifying the name of a document such as 352 for Proforma invoice, 380 for Commercial invoice.	an..3	UNLK: L 04, P 41-45 CIMP: (120): a1 SAD: (SAD 1(first to third subdivision))
4	1099 Transport Means. Stay.Identifier	Identifier of the stay of a means of transport in a port or airport	an..35	
5	4219 Transport Service. Priority.Code	Code specifying the priority of a transport service.	an..3	CIMP: (704):a1
6	5068 Invoice. Line Item. Amount	Total sum charged with respect to a single line item of an invoice.	n..18	UNLK: L 56, P 63-80
7	5070 Consignment. For Customs Total.Amount	Total amount for customs purposes of all goods in a consignment, whether or not they are subject to the same customs procedure, and have the same tariff/statistical heading, country information and duty regime	n..18	AWB: L 24, P 71-81 CIMP: (509):n..12, or the letters 'NCV'
8	6094 Consolidation. Package.Quantity	Count of the total number of packages in all of the consignments referred to as one consolidation.	n..16	
9	6292 Goods Item. Gross Weight.Measure	Weight (mass) of goods including packaging but excluding the carrier's equipment.	n..14	AWB: L 33-44, P 13-19 CIM: L 28-33, P 63-74 (CIM 26) CIMP: (600):n..7 CMR: L 28-42, P 63-71 (CMR 11) SAD: (SAD 35) UNLK: L 28-52, P 63-74

TDI

Trade Data Interchange. Ensimmäinen, vuonna 1974 Englannissa tuotettu määrämuotoisen tiedonsiirron kielioppi.

TDID

Trade Data Interchange Directory, UNTDID, UN/EDIFACT-ohjeistokokoelma. EDIFACTiin liittyvien YK:n puitteissa hyväksytyjen hakemistojen, ohjeiden ja standardien kokoelma.

Technical assessment

Yhtenäistämismenettely. Sanomat ja niiden pohjalta laaditut tietohakemistot tarkastetaan, jotta ne vastaisivat vahvistettuja EDIFACT-kieliopin sanomamäärittelyjä ja käyttöönottosääntöjä.

Teletex

CCITT:n standardoima tekstinsiirtomenettely, suomeksi myös teleteksi, jota erityisesti Suomessa käytettiin aikoinaan OVT:n kuljetusmenettelynä.

Tiedonsiirron yhteistyöelin ry

TSYE. Yhdistys, joka toimi 10.1.1991 lähtien nimellä Suomen tiedonsiirtoyhdistys STY ry ja joka sittemmin liittyi TIEKE ry:hyn. TSYE toimi sähköisen tiedonsiirron käyttäjien, telepalvelujen tarjoajien sekä laite- ja ohjelmistotoimittajien yhteistyöorganisaationa. Ks. STY

23.9.2021

TIEKE

TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry on vaikuttaja, verkottaja ja vauhdittaja digitaalisen osaamisen kehittämisen ja digitaalisten toimintaprosessien edistämisen alueilla.

TIEKEN toiminnan tavoitteena on, että Suomi on kilpailukykyinen, uudistuva ja ihmisläheinen yhteiskunta, jossa organisaatiot ja yksilöt hyödyntävät digitaalisuuden tuomat mahdollisuudet.

Vaikuttajana TIEKE toimii osaavan ja yhteentoimivan yhteiskunnan rakentajana ja keskustelujen herättäjänä. Verkottajana TIEKE toimii kohtaamispaikkana ja verkostojen luojana. Vauhdittajana TIEKE toimii kehittämiskohteiden tunnistajana ja solmukohtien aukaisijana.

Tietoalkio

Elementti, data element. EDIFACT-kieliopin tietorakenne (Kuva 1). Elementti sisältää yksittäisen tiedon arvon. Koostetieto sisältää osatietoja, jota myös ovat elementtejä. Osatieto myös sisältää yksittäisen tiedon arvon. Periaatteessa elementti ja osatieto ovat sama asia, mutta elementin esiintyessä koostetiedon osana siitä käytetään nimeä osatieto erotuksena itsenäisesti esiintyvälle elementille.

Tietoalkioerotin

Elementtieroitin, dataelement separator. Merkki, jota käytetään erottamaan yksittäinen elementti, koostetiedon tai segmentin tunnisteen segmentin muista osista; yleensä plusmerkki (+).

Tietoalkiohakemisto

UN/EDIFACT electronic trade data element directory, elementtihakemisto. UNTDIDIin sisältyvän UN/EDIFACT-hakemiston yhtenä osana on elementtihakemisto EDED (Electronic Data Element Dictionary). Yksilöityjen ja nimettyjen elementtien luettelo, jossa on määritelty elementtien nimet ja ominaisuuden kuten esimerkiksi merkkimäärä (pituus) ja arvojen esitystapa. Elementtien tunnuksot ja nimet sisältävä, luettelomainen EDED alkaa seuraavasti:

1000	Document name	[B]
1001	Document name code	[C]
1003	Message type code	[B]
1004	Document identifier	[C]
1049	Message section code	[B]
...		

Hakemistossa esiintyvät hakasuluissa olevat kirjaimet B, C ja I tarkoittavat seuraavaa:

[B] = elementtiä käytetään ainoastaan erämuotoisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa

[I] = elementtiä käytetään ainoastaan interaktiivisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa

[C] = elementtiä käytetään sekä erämuotoisessa että interaktiivisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa.

Laajempi EDED esittää myös elementtien sanallisen selitteen sekä esitysmuodon. Seuraavassa on alku tästä hakemistosta:

23.9.2021

1000 Document name [B]

Desc: Name of a document.

Repr: an..35

1001 Document name code [C]

Desc: Code specifying the document name.

Repr: an..3

1003 Message type code [B]

Desc: Code specifying a type of message.

Repr: an..6

...

Tietoalkion arvo

Elementin arvo, data element value, jonka muodon elementin esitystapa (Data Element Representation) määrittelee.

Tietoalkion attribuutti

Elementin attribuutti eli ominaisuus, data element attribute. Määritelty elementin ominaisuus, kuten esimerkiksi pakollisuus tai merkkimäärä (pituus).

Tietoalkion esitystapa

Elementin esitystapa, data element representation. Esitystapa ilmaiseen, onko elementti numeerinen, aakkosellinen sekä sen, minkä pituinen elementti on.

Tietoalkion nimi

Data element name, elementin nimi. Yhdellä tai useammalla luonnollisen kielen sanalla ilmaistu elementin käyttöä ja merkitystä kuvaava käsite.

Tietoalkion tunniste

Data element tag, data element reference number, elementin tunniste. Elementin 4-numeroinen yksilöintitunniste elementtihakemistossa EDED. Esimerkiksi elementtihakemiston elementin

1000 Document name

tunniste on 1000.

Tietoalkion vaadeilmaisim

Data element requirement designator, elementin vaadeilmaisim. Ilmaisee sanomamäärittelyssä elementin tai osatiedon pakollisuuden eli onko elementti tai osatieto sanomassa pakollinen vai valinnainen, mikäli elementin sisältävä segmentti tai koostetieto esiintyy sanomassa. Elementin pakollisuudesta käytetään myös ilmausta elementin status.

23.9.2021

Tietohakemisto

Data element directory, elementtihakemisto. UN/EDIFACT-hakemiston yhtenä osana on elementtihakemisto EDED (Electronic Data Element Directory). Yksilöityjen ja nimettyjen elementtien luettelo, jossa on määritelty elementtien nimet ja ominaisuudet, kuten esimerkiksi merkkimäärä (pituus) ja arvojen esitystapa. Elementtien tunnukset ja nimet sisältävä EDED alkaa seuraavasti:

1000	Document name	[B]
1001	Document name code	[C]
1003	Message type code	[B]
1004	Document identifier	[C]
1049	Message section code	[B]
...		

Hakemistossa esiintyvät hakasuluissa olevat kirjaimet B, C ja I tarkoittavat seuraavaa:

[B] = elementtiä käytetään ainoastaan erämuotoisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa

[I] = elementtiä käytetään ainoastaan interaktiivisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa

[C] = elementtiä käytetään sekä erämuotoisessa että interaktiivisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa.

Laajempi EDED esittää myös elementtien sanallisen selitteen sekä esitysmuodon. Seuraavassa on alku tästä hakemistosta:

1000	Document name	[B]
------	---------------	-----

Desc: Name of a document.

Repr: an..35

1001	Document name code	[C]
------	--------------------	-----

Desc: Code specifying the document name.

Repr: an..3

1003	Message type code	[B]
------	-------------------	-----

Desc: Code specifying a type of message.

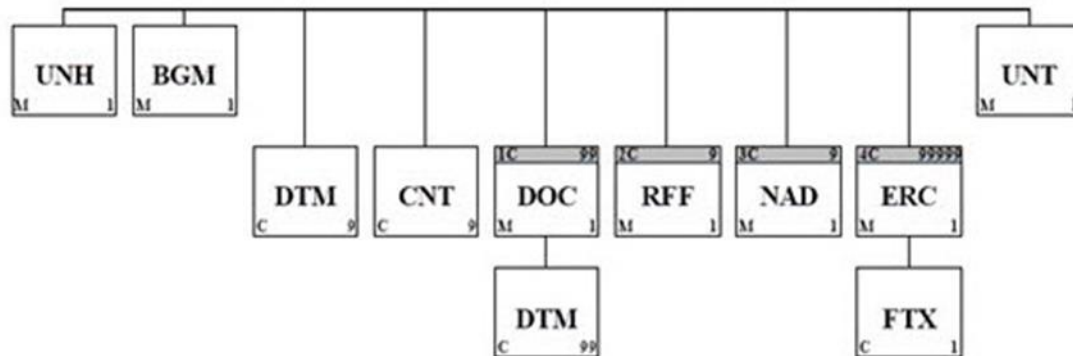
Repr: an..6

...

Tietoryhmien ryhmittymä

Segment group, segmenttiryhmä, ryhmittymä. Loogisesti yhteenkuuluvien segmenttien joukko. Esimerkiksi seuraavana olevan APERAK D.00A -sanoman aidossa osajoukossa, jonka rakenne on:

23.9.2021

rakenne, jossa on DOC (DOCUMENT/MESSAGE DETAILS) -segmentti ja sen alla DTM (DATE/TIME/PERIOD) -segmentti muodostavat segmenttiryhmän (ryhmä 1). DOC-segmentissä ilmoitetaan sanoman tai dokumentin tyyppi ja tunniste ja DTM-segmentissä tämän dokumentin tai sanoman päivämäärä- ja aikatiedot. Samoin esimerkiksi ERC (APPLICATION ERROR INFORMATION) -segmentti ja sen alla oleva FTX (FREE TEXT) -segmentti muodostavat segmenttiryhmän (ryhmä 4). ERC-segmentillä ilmoitetaan havaitun virheen tyyppi ja FTX-segmentissä kerrotaan tarkemmin, millainen tämä virhe on.

Tietoryhmä

Segment, data segment, segmentti. EDIFACTin tietorakenne (Kuva 1), joka sisältää määrätyn joukon toisiinsa loogisesti liittyviä elementtejä ja koostetietoja, jotka tunnistetaan niiden järjestyksen perusteella. Segmentti alkaa tunnisteella (tag) ja loppuu segmenttierottimeen, joka on heittomerkki ('). Esimerkiksi yrityksen nimi- ja osoitetietoja sisältävän NAME AND ADDRESS -segmentin tunniste on NAD.

Tietoryhmähakemisto

EDIFACT Data Segment Directory, segmenttihakemisto, UN/EDSD. UNTDID:iin sisältyvä EDIFACT:in standardoitujen segmenttien nimet ja kuvaukset sisältävä luettelo. Segmenttien tunnuksien (tag) ja nimien sisältävä, luettelomainen EDSD alkaa seuraavasti:

Tag	Segmentin nimi
ADR	ADDRESS
AGR	AGREEMENT IDENTIFICATION
AJT	ADJUSTMENT DETAILS
ALC	ALLOWANCE OR CHARGE
...	

Laajempi EDSD sisältää myös edellisten tietojen lisäksi segmentin käytön sanallisen selitteen sekä kuvauksen koostetieto- ja elementtitasolle asti sekä näiden pakollisuuden segmentissä ja toistuvuuden. Lisäksi elementtien esitystapa ja maksimipituus on esitetty. Seuraavassa alku tästä hakemistosta:

ADR ADDRESS

23.9.2021

Function: To specify an address.

010	C817 ADDRESS USAGE	C	1
	3299 Address purpose code	C	an..3
	3131 Address type code	C	an..3
	3475 Address status code	C	an..3
020	C090 ADDRESS DETAILS	C	1
	3477 Address format code	M	an..3
	3286 Address component description	M	an..70
	3286 Address component description	C	an..70
	3286 Address component description	C	an..70
	3286 Address component description	C	an..70
	3286 Address component description	C	an..70
030	3164 CITY NAME	C	1 an..35
040	3251 POSTAL IDENTIFICATION CODE	C	1 an..17
050	3207 COUNTRY IDENTIFIER	C	1 an..3
060	C819 COUNTRY SUBDIVISION DETAILS	C	5
	3229 Country subdivision identifier	C	an..9
	1131 Code list identification code	C	an..17
	3055 Code list responsible agency code	C	an..3
	3228 Country subdivision name	C	an..70
070	C517 LOCATION IDENTIFICATION	C	5
	3225 Location identifier	C	an..35
	1131 Code list identification code	C	an..17
	3055 Code list responsible agency code	C	an..3
	3224 Location name	C	an..256

AGR AGREEMENT IDENTIFICATION

Function: To specify the agreement details.

010	C543 AGREEMENT TYPE IDENTIFICATION	C	1
	7431 Agreement type code qualifier	M	an..3
	7433 Agreement type description code	C	an..3
	1131 Code list identification code	C	an..17
	3055 Code list responsible agency code	C	an..3
	7434 Agreement type description	C	an..70
020	9419 SERVICE LAYER CODE	C	1 an..3

...

Tietoryhmän nimi

Segment name, segmentin nimi. Yksi tai useampi luonnollisen kielen sana, joka kuvaa segmentin sisältöä. Esimerkiksi segmentti ”CONTACT INFORMATION” sisältää osaston tai henkilön yhteystietoja ja segmentti ”DAMAGE” vauriotietoja ja niiden aiheuttamien toimenpiteiden tietoja.

Tietoryhmän tunniste

23.9.2021

Segment tag, tag, segmentin tunniste. Koostetieto, jossa ensimmäinen osatietoalkio sisältää tunnuksen, jolla segmentti tunnustetaan segmenttiluettelossa. Muita osatietoalkioita voidaan valinnaisesti käyttää hierarkian, sisäkkäisyyden ja tietoryhmän toiston eksplisiittiseen osoittamiseen.

Esimerkiksi yrityksen nimi- ja osoitetietoja sisältävän NAME AND ADDRESS -segmentin tunniste on NAD. Segmentti alkaa täten merkkijonolla NAD+...

Tietoryhmän tunnus

Segment code, segmentin tunnus. Segmenttihakemistossa EDSD esitetty segmentin yksilöivä kolmikirjaiminen tunnus. Seuraavassa segmenttihakemistossa esiintyvän segmenttien nimilistan alku, jossa on esitetty myös segmentteihin liittyvät segmentin tunnukset (tag):

```

Tag Segmentin nimi
ADR Address
AGR Agreement identification
AJT Adjustment details
ALC Allowance or charge
ALI Additional information
APP Applicability
...

```

Tietoryhmätaulukko

Segment table, segmenttitaulukko. Sanoman segmenttirakenteen yhdistetty graafinen, taulukkomuotoinen esitys. Seuraavassa on esitetty APERAK D.19B -sanoman segmenttitaulukko. (Taulukossa S tarkoittaa segmentin pakollisuutta (M=Mandatory) tai valinnaisuutta (C=Conditional) sanomassa ja R tarkoittaa kyseisen segmentin maksimitoistojen määrää.)

Pos	Tag	Segmentin nimi	S	R
00010	UNH	Message header	M	1
00020	BGM	Beginning of message	M	1
00030	DTM	Date/time/period	C	9
00040	FTX	Free text	C	9
00050	CNT	Control total	C	9
00060		---- Segment group 1 -----	C	99-----+
00070	DOC	Document/message details	M	1
00080	DTM	Date/time/period	C	99-----+
00090		---- Segment group 2 -----	C	9-----+
00100	RFF	Reference	M	1
00110	DTM	Date/time/period	C	9-----+
00120		---- Segment group 3 -----	C	9-----+
00130	NAD	Name and address	M	1
00140	CTA	Contact information	C	9
00150	COM	Communication contact	C	9-----+
00160		---- Segment group 4 -----	C	99999-----+
00170	ERC	Application error information	M	1
00180	FTX	Free text	C	1

23.9.2021

00190	----	Segment group 5	-----	C	9-----	+
00200	RFF	Reference		M	1	
00210	FTX	Free text		C	9-----	+
00220	UNT	Message trailer		M	1	

Tietosisältösuositus

Tietosisältösuositus on tietyn tietovirran (sanoman) sekä siihen sisältyvien tietojen kuvaus. Seuraavassa UN/EDIFACT-hakemiston version D.00A APERAK-sanoman soveltamisohjeen tietosisältösuositus sekä tieto siitä, mihin sanoman segmenttiin kyseinen tieto liittyy. Sanomaa käytetään vastaanotetun sanoman sovellustason vastaanottokuittaukseseen ja virheilmoitukseen.

Tieto	Tarkennus	Sijainti
Sanoman otsikkotiedot		
Kuittauksen tunnus		BGM
Sanoman päivämäärä	Koko sanomaan liittyvä	DTM
Sanoman tunnus		BGM
Kontrolli- ja yhteenvetotiedot	Esim. Tilattujen määrien summa	CNT
Sanoman lähettäjään ja vastaanottajaan liittyvät tiedot (otsikkotaso)		
Osapuolen identifioiva tunnus		NAD
Osapuolitiedot	Nimi, osoite yms.	NAD
Kuitattavaan sanomaan liittyvät tiedot		
Kuitattavan sanoman tunnus		DOC
Kuitattavan sanoman versio		DOC
Kuitattavan sanoman tila	Hyväksytty/hylätty	DOC
Kuitattavan sanoman tyyppi	Tilaus, lasku yms.	DOC
Kuitattavan sanoman päiväys		DOC/DTM
Kuitattavaan sanomaan liittyvät viitteet		RFF
Virhekoodi		ERC
Virheen kuvaus tekstimuodossa		ERC/FTX

Tietosisältösuositusten laatimisohe

Message Design Guidelines, MDG. UNTDID:n yhteydessä julkaistava tietosisältösuositusten laatimisohe.

Tietoyhteiskunnan Kehittämiskeskus ry

TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry on vaikuttaja, verkottaja ja vauhdittaja digitaalisen osaamisen kehittämisen ja digitaalisten toimintaprosessien edistämisen alueilla.

TIEKEN toiminnan tavoitteena on, että Suomi on kilpailukykyinen, uudistuva ja ihmisläheinen yhteiskunta, jossa organisaatiot ja yksilöt hyödyntävät digitaalisuuden tuomat mahdollisuudet.

Vaikuttajana TIEKE toimii osaavan ja yhteentoimivan yhteiskunnan rakentajana ja keskustelujen herättäjänä. Verkottajana TIEKE toimii kohtaamispaikkana ja verkostojen luojana. Vauhdittajana TIEKE toimii kehittämiskohteiden tunnustajana ja solmukohtien aukaisijana.

23.9.2021

Tietovirta

OVT-järjestelmämallissa tietovirta on välitettävän aineiston tyyppi, joka yksilöi käytettävän sanomatyyppin, -version ja sovellusalueen

Tietoyhteys

Tietoyhteys on kuvaus, joka määrittelee osapuolten tiettyihin sovelluksiin liittyvän tiedonsiirron. Tietoyhteys käsittää ainakin seuraavat tiedot:

- tietoyhteystunnus
- lähettäjä
- vastaanottaja
- tietovirta
- käsittelevä sovellus
- siirtoaikataulu

Tietoyhteystiedot

Tietoyhteys käsittää ainakin seuraavat tiedot:

- tietoyhteystunnus
- lähettäjä
- vastaanottaja
- tietovirta
- käsittelevä sovellus
- siirtoaikataulu

Toiminnallinen vaatimus

Functional requirement. Sanoman tiedoille tai niiden esitystavalle asetettu vaade. Esimerkiksi päivämäärän ja kellonajan esitystapa sanomassa.

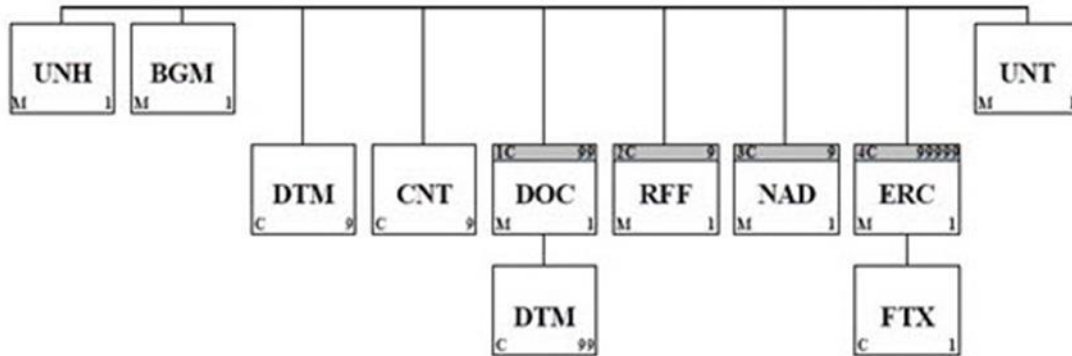
Toimintoja ohjaava sanomakokonaisuus

Framework. Toimintoja ohjaava tietokokonaisuus, jonka pohjalta yksittäisiä sanomia on kehitetty.

Toistotietoryhmä

Repeating segment, toistuva segmentti. Sellainen segmentti, joka voi toistua sanomassa (tyyppimäärittelyn mukaisesti) kaksi kertaa tai useammin. Esimerkiksi seuraavana olevan APERAK D.00A -sanoman aidon osajoukossa, jonka rakenne on:

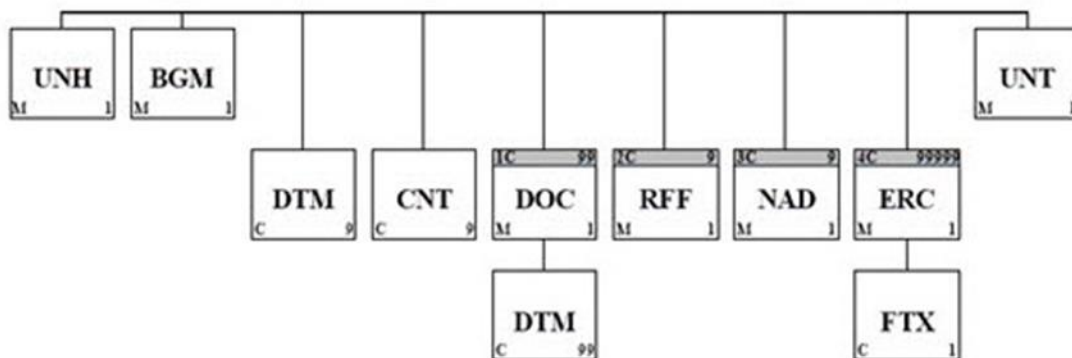
23.9.2021

tasolla 1 oleva, segmentti DTM (DATE/TIME/PERIOD), joka on rakennekaavion kolmas segmentti vasemmalta, voi esiintyä maksimissaan yhdeksän kertaa.

Toistuva segmentti

Repeating segment, toistotietoryhmä. Sellainen segmentti, joka voi toistua sanomassa (tyyppimäärittelyn mukaisesti) kaksi kertaa tai useammin. Esimerkiksi seuraavana olevan APERAK D.00A -sanoman aidon osajoukossa, jonka rakenne on:

tasolla 1 oleva, segmentti DTM (DATE/TIME/PERIOD), joka on rakennekaavion kolmas segmentti vasemmalta, voi esiintyä maksimissaan yhdeksän kertaa.

TRADACOMS

Englannissa yleisesti käytössä ollut sähköisen tiedonsiirron standardi.

Trade Data Interchange

TDI. Ensimmäinen, vuonna 1974 Englannissa tuotettu määrämuotoisen tiedonsiirron kielioppi, johon Tradecomms perustui.

Trading partner

23.9.2021

Osapuoli, yhteyskumppani. Osapuolella eli yhteyskumppanilla tarkoitetaan sähköisessä tiedonsiirrossa tiedon tai lähetykserran lähettäjä tai vastaanottajaa. Sanomassa osapuoli on kyseisessä tietovirrassa esiintyvä tietyssä roolissa oleva organisaatio, kuten esimerkiksi tavarantilaaja, laskutettava tai maksun saaja.

Transmission Control Protocol / Internet Protocol

TCP/IP. Lähiverkoissa yleisesti käytössä oleva tiedonsiirtoprotokolla.

TSL

Keskuskauppakamarin Tiedonsiirtolautakunta. Toimi aikoinaan Keskuskauppakamarin alaisuudessa ja osallistui toiminnallaan Suomen sähköisen tiedonsiirron ja sanomatyön ohjaukseen.

TSYE

Tiedonsiirron yhteistyöelin ry. Toimi 10.1.1991 lähtien nimellä Suomen tiedonsiirtoyhdistys STY ry. Tiedonsiirron käyttäjien, telepalvelujen tarjoajien sekä laite- ja ohjelmistotoimittajien yhteistyöorganisaatio. Ks. STY

Tunniste

Segment tag, tag, segmentin tunniste, tietoryhmän tunniste. Koostetieto, jossa ensimmäinen osatietoalkio sisältää tunnuksen, jolla segmentti tunnistetaan segmenttiluettelossa. Muita osatietoalkioita voidaan valinnaisesti käyttää hierarkian, sisäkkäisyyden ja tietoryhmän toiston eksplisiittiseen osoittamiseen. Esimerkiksi yrityksen nimi- ja osoitetietoja sisältävän NAME AND ADDRESS -segmentin tunniste on NAD. Segmentti alkaa täten merkkijonolla NAD+...

Tunnus

Segment code, segmentin tunnus, tietoryhmän tunnus. Segmenttihakemistossa EDSD esitetty segmentin yksilöivä kolmikirjaiminen tunnus. Seuraavassa on esitetty segmenttihakemistossa esiintyvän segmenttien nimilistan alku, jossa on esitetty myös segmentteihin liittyvät segmentin tunnukset (tag):

Tag	Segmentin nimi
ADR	Address
AGR	Agreement identification
AJT	Adjustment details
ALC	Allowance or charge
ALI	Additional information
APP	Applicability
...	

U

Ulkoinen esitysmuoto

23.9.2021

Ulkoisella esitysmuodolla tarkoitetaan OVT-järjestelmässä siirron aikana käytettävää yhtenäistä tiedon esitystapaa. Ulkoisessa esitysmuodossa tietorakenteet ovat EDIFACT-kieliopin tietosisältösuositusten mukaiset. Vrt. OVT-dokumentti

UNA

Erotinopaste, opaste, Service string advice. Lähetyskerran alussa oleva segmentti, joka määrittelee kyseisessä lähetyskerrassa käytettävät erotinmerkit, tavallisesti :.? ' (Kuva 1). Käytössä voi olla myös desimaalimerkkinä pilkku pisteen sijasta, jolloin erotinmerkit ovat :.? ' . ?-merkki ei ole varsinainen erotinmerkki vaan vapautusmerkki, jolla varsinainen erotinmerkki vapautetaan erotinroolistaan toimimaan normaalissa roolissaan, kuten esimerkiksi piste lauseen lopettavana merkkinä. EDIFACT-kieliopin versiossa 4 välilyönnin paikalla on elementin tai koostetiedon toistuvuutta ilmaiseva * tähtimerkki.

Erotinmerkkejä käytetään seuraavasti:

:	osatietoerotin koostetiedossa
+	segmentin tunnuksen, elementin tai koostetiedon erotin
.	desimaalierotin
?	erotinmerkin vapautusmerkki
*	elementin tai koostetiedon toistuvuus
,	segmenttierotin

UNCID

Uniform Rules of Conduct for Interchange of Trade Data by Teletransmission. Kansainvälisen kauppakamarin v. 1987 julkaisema säännöstö, jolla edistetään ja yhdenmukaistetaan kauppakumppanien välistä tiedonsiirtoa korostaen yhtenäisen käytännön merkitystä.

UNE

Functional group trailer. Sanomaerän loppunimiö. Segmentti, joka lopettaa lähetyskerrassa osan, joka sisältää samaa sanomatyyppeä (esimerkiksi ORDERS) olevia UN/EDIFACT-sanomia, joilla on sama versio- ja julkaisunumero. Seuraavana UN/EDIFACT version 4 mukainen UNE-segmentti:

Elementti	M/C	Toisto	Muoto
0060 GROUP CONTROL COUNT	M	1	n..6
0048 GROUP REFERENCE NUMBER	M	1	an..14

UN/ECE

ECE, Economic Commission for Europe, United Nations Economic Commission for Europe, Euroopan talouskomissio. Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomissio. ECE on Yhdistyneiden kansakuntien alueellinen komissio, joka toimii YK:n talous- ja sosiaalineuvoston alaisena. Sen yhtenä tehtävänä on kehittää kaupan menettelyjä.

UN/EDIFACT

23.9.2021

United Nations EDIFACT, Electronic Data Interchange for Administration, Commerce and Transport, EDIFACT. Joukko organisaatioiden välisen tiedonsiirron standardeja sekä hakemistoja ja ohjeita, jotka julkaistaan UNTDIDissa. Kehitystyö perustuu yhteistyöhön länsieurooppalaisten järjestöjen ja ANSI:n välillä. ISO on vuonna 1987 hyväksynyt esitystapakieliopin (ISO 9735) ja vuonna 1986 tietohakemiston (ISO 7372) määrittelevät standardit.

UN/EDIFACT code list

EDCL, Koodistohakemisto. UNTDID:iin sisältyvä koodiarvoisten elementtien koodien luettelot. Jokaiseen koodistoon liittyy kyseisen elementin 4-numeroinen numerotunnus ja sen elementin nimi, kyseisen koodiston selväkielinen selitys sekä koodiston koodien muototieto, esimerkiksi tieto, että koodi on maksimissaan kolme merkkiä pitkä, alfanumeerinen tieto. Koodistohakemiston jokaisen koodilistan jokaiseen koodiin on liitetty koodin nimi ja koodin selväkielinen selitys. Seuraavassa alku EDCL koodistolistasta, joka alkaa elementin 1001 Document name code koodiarvoilla:

```
1001 Document name code [C]

Desc: Code specifying the document name.

Repr: an..3

1 Certificate of analysis
    Certificate providing the values of an analysis.

2 Certificate of conformity
    Certificate certifying the conformity to predefined
    definitions.

3 Certificate of quality
    Certificate certifying the quality of goods, services
    etc.

4 Test report
    Report providing the results of a test session.

...
```

UN/EDIFACT composite data element directory

EDCD, koostetietohakemisto. UNTDID:hen sisältyvä luettelo, joka sisältää tiedot koostetiedoista. Koostetietojen tunnuksat ja nimet sisältävä luettelomainen EDCD (Electronic Data Composite Data Element Directory) alkaa seuraavasti:

```
C001 Transport means
C002 Document/message name
C003 Power type
C004 Event category
C008 Monetary amount function detail

...
```

Laajempi EDCCD esittää myös koostetietojen rakenteet eli niiden sisältämät osatiedot. Seuraavassa alku laajemmasta EDCCD:stä:

23.9.2021

C001 TRANSPORT MEANS

Desc: Code and/or name identifying the type of means of transport.

8179	Transport means description code	C	an..8
1131	Code list identification code	C	an..17
3055	Code list responsible agency code	C	an..3
8178	Transport means description	C	an..17

C002 DOCUMENT/MESSAGE NAME

Desc: Identification of a type of document/message by code or name. Code preferred.

1001	Document name code	C	an..3
1131	Code list identification code	C	an..17
3055	Code list responsible agency code	C	an..3
1000	Document name	C	an..35

UN/EDIFACT Data Element Directory

UN/EDIFACT electronic trade data element directory, EDED, elementtihakemisto, tietoaalkiohakemisto. UNTDIDIin sisältyvän UN/EDIFACT-hakemiston yhtenä osana on elementtihakemisto EDED (Electronic Data Element Directory). Yksilöityjen ja nimettyjen elementtien luettelo, jossa on määritelty elementtien nimet ja ominaisuuden kuten esimerkiksi merkkimäärä (pituus) ja arvojen esitystapa. Elementtien tunnukset ja nimet sisältävä EDED alkaa seuraavasti:

1000	Document name	[B]
1001	Document name code	[C]
1003	Message type code	[B]
1004	Document identifier	[C]
1049	Message section code	[B]

Hakemistossa esiintyvät hakasuluissa olevat kirjaimet B, C ja I tarkoittavat seuraavaa:

[B] = elementtiä käytetään ainoastaan erämuotoisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa

[I] = elementtiä käytetään ainoastaan interaktiivisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa

[C] = elementtiä käytetään sekä erämuotoisessa että interaktiivisessa EDIFACT-pohjaisessa sähköisessä tiedonsiirrossa.

Laajempi EDED esittää myös elementtien sanallisen selitteen sekä esitysmuodon. Seuraavassa alku tästä hakemistosta:

1000 Document name [B]

Desc: Name of a document.

Repr: an..35

23.9.2021

1001 Document name code [C]

Desc: Code specifying the document name.

Repr: an..3

1003 Message type code [B]

Desc: Code specifying a type of message.

Repr: an..6

...

UN/EDIFACT Data Segment Directory

EDIFACT Data Segment Directory, UN/EDSD, ESDS, segmenttihakemisto, tietoryhmähakemisto. UNTDID:iin sisältyvä EDIFACT:in standardoitujen segmenttien nimet ja kuvaukset sisältävä luettelo. Segmenttien tunnukset (tag) ja nimet sisältävä, luettelomainen ESDS alkaa seuraavasti:

Tag Segmentin nimi

ADR Address

AGR Agreement identification

AJT Adjustment details

ALC Allowance or charge

...

Laajempi ESDS esittää myös edellisten tietojen lisäksi segmentin käytön sanallisen selitteen sekä kuvauksen koostieto- ja elementtitasolle asti sekä näiden pakollisuuden ja toistuvuuden segmentissä. Lisäksi elementtien esitystapa ja maksimipituus on esitetty. Seuraavassa alku tästä hakemistosta:

ADR ADDRESS

Function: To specify an address.

010	C817 ADDRESS USAGE	C	1
	3299 Address purpose code	C	an..3
	3131 Address type code	C	an..3
	3475 Address status code	C	an..3
020	C090 ADDRESS DETAILS	C	1
	3477 Address format code	M	an..3
	3286 Address component description	M	an..70
	3286 Address component description	C	an..70
	3286 Address component description	C	an..70
	3286 Address component description	C	an..70
	3286 Address component description	C	an..70
030	3164 CITY NAME	C	1 an..35
040	3251 POSTAL IDENTIFICATION CODE	C	1 an..17
050	3207 COUNTRY IDENTIFIER	C	1 an..3

23.9.2021

060	C819 COUNTRY SUBDIVISION DETAILS	C	5
	3229 Country subdivision identifier	C	an..9
	1131 Code list identification code	C	an..17
	3055 Code list responsible agency code	C	an..3
	3228 Country subdivision name	C	an..70
070	C517 LOCATION IDENTIFICATION	C	5
	3225 Location identifier	C	an..35
	1131 Code list identification code	C	an..17
	3055 Code list responsible agency code	C	an..3
	3224 Location name	C	an..256

AGR AGREEMENT IDENTIFICATION

Function: To specify the agreement details.

010	C543 AGREEMENT TYPE IDENTIFICATION	C	1
	7431 Agreement type code qualifier	M	an..3
	7433 Agreement type description code	C	an..3
	1131 Code list identification code	C	an..17
	3055 Code list responsible agency code	C	an..3
	7434 Agreement type description	C	an..70

020	9419 SERVICE LAYER CODE	C	1 an..3
-----	-------------------------	---	---------

...

UN/EDIFACT-kielioppi

YK:n Euroopan talouskomission (UN/ECE) ryhmän WP.4 ja ANSI:n kehittämä ja ISO:n v. 1987 hyväksymä tiedonsiirron standardi (ISO 9735), joka määrittelee EDIFACT-muotoisessa organisaatioiden välisessä sähköisessä tiedonsiirrossa käytettävän esitystapakieliopin. EDIFACT-kieliopin mukaisesti siirrettävä tieto koostuu seuraavista hierarkkisista rakenteista (Kuva 1):

- lähetykskerta
- sanomaerä
- sanoma
- segmentti eli tietoryhmä
- koostetieto
- elementti eli tietoalkio

UN/EDIFACT-lauseoppi

Katso UN/EDIFACT-kielioppi

UN/EDIFACT segment directory

EDIFACT Data Segment Directory, UN/EDSD, EDSO, segmenttihakemisto, tietoryhmähakemisto. UNTDID:iin sisältyvä EDIFACT:in standardoitujen segmenttien nimet ja kuvaukset sisältävä luettelo. Segmenttien tunnukset (tag) ja nimet sisältävä, luettelomainen EDSO alkaa seuraavasti:

Tag Segmentin nimi

23.9.2021

ADR Address
 AGR Agreement identification
 AJT Adjustment details
 ALC Allowance or charge
 ...

Laajempi EDSO esittää myös edellisten tietojen lisäksi segmentin käytön sanallisen selitteen sekä kuvauksen koostetieto- ja elementtitasolle asti sekä näiden pakollisuuden ja toistuvuuden segmentissä. Lisäksi elementtien esitystapa ja maksimipituus on esitetty. Seuraavassa alku tästä hakemistosta:

ADR ADDRESS

Function: To specify an address.

010	C817 ADDRESS USAGE	C	1	
	3299 Address purpose code	C		an..3
	3131 Address type code	C		an..3
	3475 Address status code	C		an..3
020	C090 ADDRESS DETAILS	C	1	
	3477 Address format code	M		an..3
	3286 Address component description	M		an..70
	3286 Address component description	C		an..70
	3286 Address component description	C		an..70
	3286 Address component description	C		an..70
	3286 Address component description	C		an..70
030	3164 CITY NAME	C	1	an..35
040	3251 POSTAL IDENTIFICATION CODE	C	1	an..17
050	3207 COUNTRY IDENTIFIER	C	1	an..3
060	C819 COUNTRY SUBDIVISION DETAILS	C	5	
	3229 Country subdivision identifier	C		an..9
	1131 Code list identification code	C		an..17
	3055 Code list responsible agency code	C		an..3
	3228 Country subdivision name	C		an..70
070	C517 LOCATION IDENTIFICATION	C	5	
	3225 Location identifier	C		an..35
	1131 Code list identification code	C		an..17
	3055 Code list responsible agency code	C		an..3
	3224 Location name	C		an..256

AGR AGREEMENT IDENTIFICATION

Function: To specify the agreement details.

010	C543 AGREEMENT TYPE IDENTIFICATION	C	1	
	7431 Agreement type code qualifier	M		an..3
	7433 Agreement type description code	C		an..3
	1131 Code list identification code	C		an..17
	3055 Code list responsible agency code	C		an..3
	7434 Agreement type description	C		an..70

23.9.2021

020 9419 SERVICE LAYER CODE C 1 an..3

...

UN/EDIFACT standard message directory

Electronic Trade Message Directory, message directory, UN/EDIFACT standard message directory, sanomahakemisto. UNTDID:iin sisältyvä sanomien luettelo sekä kyseisten sanomien kuvausdokumentit. Seuraavassa alku sanomahakemiston sisältöä esittelevästä luettelosta:

Koodi	Sanoman nimi	Muutos
APERAK	Application error and acknowledgement message	4
AUTHOR	Authorization message	3
BALANC	Balance message	2
BANSTA	Banking status message	5

Jokaisesta sanomasta on esitetty sen 6-kirjaininen koodi (esim. APERAK), sanoman selväkielinen nimi sekä muutosnumero, joka ilmoittaa, montako muutosta kyseiseen sanomaan on tullut sen julkaisemisen jälkeen.

Sanomahakemiston EDMD laajempi versio sisältää jokaisen sanoman tarkan rakenteellisen kuvauksen segmentti- ja elementtitasolle asti. Kuvauksessa on myös esitys sanoman käyttötarkoituksesta.

UNEDSD

United Nations EDIFACT Data Segment Directory, EDIFACT Data Segment Directory, UN/EDSD, EDSD, segmenttihakemisto, tietoryhmähakemisto. UNTDID:iin sisältyvä EDIFACT:in standardoitujen segmenttien nimet ja kuvaukset sisältävä luettelo. Segmenttien tunnukset (tag) ja nimet sisältävä, luettelomainen EDSD alkaa seuraavasti:

Tag	Segmentin nimi
ADR	Address
AGR	Agreement identification
AJT	Adjustment details
ALC	Allowance or charge

...

Laajempi EDSD esittää myös edellisten tietojen lisäksi segmentin käytön sanallisen selitteen sekä kuvauksen koostetieto- ja elementtitasolle asti sekä näiden pakollisuuden ja toistuvuuden segmentissä. Lisäksi elementtien esitystapa ja maksimipituus on esitetty. Seuraavassa alku tästä hakemistosta:

ADR ADDRESS

Function: To specify an address.

010	C817 ADDRESS USAGE	C	1
	3299 Address purpose code	C	an..3
	3131 Address type code	C	an..3
	3475 Address status code	C	an..3

23.9.2021

020	C090 ADDRESS DETAILS	C	1	
	3477 Address format code	M		an..3
	3286 Address component description	M		an..70
	3286 Address component description	C		an..70
	3286 Address component description	C		an..70
	3286 Address component description	C		an..70
	3286 Address component description	C		an..70
030	3164 CITY NAME	C	1	an..35
040	3251 POSTAL IDENTIFICATION CODE	C	1	an..17
050	3207 COUNTRY IDENTIFIER	C	1	an..3
060	C819 COUNTRY SUBDIVISION DETAILS	C	5	
	3229 Country subdivision identifier	C		an..9
	1131 Code list identification code	C		an..17
	3055 Code list responsible agency code	C		an..3
	3228 Country subdivision name	C		an..70
070	C517 LOCATION IDENTIFICATION	C	5	
	3225 Location identifier	C		an..35
	1131 Code list identification code	C		an..17
	3055 Code list responsible agency code	C		an..3
	3224 Location name	C		an..256

AGR AGREEMENT IDENTIFICATION

Function: To specify the agreement details.

010	C543 AGREEMENT TYPE IDENTIFICATION	C	1	
	7431 Agreement type code qualifier	M		an..3
	7433 Agreement type description code	C		an..3
	1131 Code list identification code	C		an..17
	3055 Code list responsible agency code	C		an..3
	7434 Agreement type description	C		an..70
020	9419 SERVICE LAYER CODE	C	1	an..3

...

UNG

Functional group header, sanomaerän alkunimiö. Segmentti, joka aloittaa lähetyksessä osan, joka sisältää samaa sanomatyyppiä (esimerkiksi ORDERS) olevia UN/EDIFACT-sanomia, joilla on sama versio- ja julkaisunumero. Seuraavana UN/EDIFACT version 4 mukainen UNG-segmentti:

Elementti/koostetieto	M/C	Toisto	Muoto
0038 MESSAGE GROUP IDENTIFICATION	C	1	an..6
S006 APPLICATION SENDER IDENTIFICATION	C	1	
0040 Application sender identification	M		an..35
0007 Identification code qualifier	C		an..4
S007 APPLICATION RECIPIENT IDENTIFICATION	C	1	

TIEKE

23.9.2021

0044	Application recipient identification	M		an..35
0007	Identification code qualifier	C		an..4
S004	DATE AND TIME OF PREPARATION	C	1	
0017	Date	M		n8
0019	Time	M		n4
0048	GROUP REFERENCE NUMBER	M	1	an..14
0051	CONTROLLING AGENCY, CODED	C	1	an..3
S008	MESSAGE VERSION	C	1	
0052	Message version number	M		an..3
0054	Message release number	M		an..3
0057	Association assigned code	C		an..6
0058	APPLICATION PASSWORD	C	1	an..14

Uniform Rules of Conduct for Interchange of Trade Data by Teletransmission UNCID.

Kansainvälisen kauppakamarin v. 1987 julkaisema säännöstö, jolla edistetään ja yhdenmukaistetaan kauppakumppanien välistä tiedonsiirtoa korostaen yhtenäisen käytännön merkitystä.

United Nations EDIFACT

UN/EDIFACT, Electronic Data Interchange for Administration, Commerce and Trade, myös EDIFACT. Joukko sähköisen tiedonsiirron eli organisaatioiden välisen tiedonsiirron standardeja sekä hakemistoja ja ohjeita, jotka julkaistaan UNTDIDissa. Kehitystyö perustuu yhteistyöhön Länsi-Eurooppalaisten järjestöjen ja ANSI:n välillä. ISO on v. 1987 hyväksynyt esitystapakieliopin (ISO 9735) ja v. 1986 tietohakemiston (ISO 7372) määrittelevät standardit.

United Nations Trade Data Element Directory

UNTDDED, YK:n Euroopan talouskomission (ECE) ja ISO:n tietoalkioiden hakemisto (ISO 7372). UN/EDIFACT käyttää näitä määrittelyjä ja sen EDED eli data element directory, elementtihakemisto eli tietohakemisto perustuu UNTDDED-määrittelyyn. Katso myös EDED.

UN Trade Data Interchange Directory

UNTDID, EDIFACT-ohjeistokokoelma. EDIFACTiin liittyvien YK:n puitteissa hyväksytyjen hakemistojen, ohjeiden ja standardien kokoelma

UNSM

United Nations Standard Message. UN/ECE WP.4:n kansainväliseen käyttöön vahvistama EDIFACT-sanomastandardi. Sanomat on luetteloitu EDMD:ssä. UN/EDIFACTin asiakirjojen ja sanomien kehitysastetta kuvaa tila, status, jonka arvojen 0, 1 tai 2 merkitys on seuraava:

Draft Document	0-tila, luonnossanoma, kehitteillä oleva sanoma
Formal trial	1-tila, kokeilusanoma, vahvistettu, kokeiltavaksi tarkoitettu sanoma
Recommendation	2-tila, vahvistettu UNSM

UNTDDED

23.9.2021

United Nations Trade Data Elements Directory. United Nations Trade Data Element Directory, YK:n Euroopan talouskomission (ECE) ja ISO:n elementtien eli tietoalkioiden hakemisto (ISO 7372) eli luettelo, jossa on määritelty elementtien arvojen esitystapa.

UNTDID

UN Trade Data Interchange Directory, EDIFACT-ohjeistokokoelma. EDIFACTiin liittyvien YK:n puitteissa hyväksytyjen hakemistojen, ohjeiden ja standardien kokoelma.

V**Vaadeilmaisim**

Requirement Designator. Ilmaisee sanomamäärittelyssä elementin eli tietoalkion, koostetiedon ja sen osatiedon tai segmentin eli tietoryhmän esiintymisen pakollisuuden. Vaadeilmaisimen arvot ovat pakollinen (mandatory) tai valinnainen (conditional). Esimerkiksi määrää ilmoittavassa segmentissä QTY QUANTITY, jonka rakenne on:

QTY QUANTITY

C186 QUANTITY DETAILS	M	1
6063 Quantity type code qualifier	M	an..3
6060 Quantity	M	an..35
6411 Measurement unit code	C	an..8

koostetieto C186 QUANTITY DETAILS on pakollinen eli vaadeilmaisim saa arvon M (Mandatory). Täten kyseisen koostetiedon on esiinnyttävä, kun QTY segmentti esiintyy sanomassa. Koostetiedon osatiedoista elementit 6063 Quantity type code qualifier ja 6060 Quantity ovat pakollisia eli vaadeilmaisim saa arvon M (Mandatory). Näiden elementtien on esiinnyttävä, kun kyseinen koostetieto esiintyy. Elementin 6411 Measurement unit code vaadeilmaisimen arvo on C (Conditional) eli osatieto on valinnainen. Täten se voi esiintyä tai olla esiintymättä, kun koostetieto C186 QUANTITY DETAILS esiintyy.

Valinnainen

Conditional. Ominaisuus, joka EDIFACTissa liitetään segmentin, koostetiedon, osatiedon tai elementin esiintymiseen siten, että ollessaan valinnaisia nämä voivat joko esiintyä tai olla esiintymättä sanomassa. Vertaa pakollinen (mandatory)

Vapautusmerkki

Release Character. Merkki, jota käytetään palauttamaan minkä tahansa UNA-segmentissä esitetyn EDIFACT-kieliopin määrittelemän erotinmerkin alkuperäisen merkityksen. Yleensä vapautusmerkki on kysymysmerkki (?). Tätä käytetään, jos esimerkiksi vapaamuotoisessa tekstissä tai erimerkiksi yrityksen nimessä on merkki, jota EDIFACT-kieliopin mukaisessa sanomassa käytetään erotinmerkinä. Esimerkiksi yrityksen Tom's Hardware nimi pitää EDIFACT-sanomassa esittää muodossa Tom?'s Hardware, sillä nimessä oleva, englannin kielen genetiiviin kuuluva heittomerkki (') on myös EDIFACT-kieliopin mukainen segmentin lopetusmerkki eli segmenttierotin. Jotta sanomaa muuntava muunnin ei tulkitse Tom's Hardware heittomerkkiä (') segmenttierottimeksi, on se vapautettava erotinmerkin roolistaan asettamalla kysymysmerkki (?)

23.9.2021

sen eteen. Tällöin muunninohjelma käsittelee kyseisen heittomerkin merkkijonoon Tom's Hardware kuuluvana merkkinä.

Verkottaja-palvelu

TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry:n ylläpitämä palvelu, johon on koottu keskitetysti sekä toimialakohtaisia että yleisiä sähköisten standardisanomien soveltamisohjeita. Soveltamisohjeet ovat pääsääntöisesti joko UN/EDIFACT tai UBL/XML-esitystavan mukaisia. Soveltamisohjeita on yli 140 ja niitä on sekä suomen- että englanninkielisinä. Verkottaja-palvelu on valittu yhdeksi EU-alueen logistiikan hyvistä käytännöistä EU:n Bestfact-hankkeessa.

Välitiedosto

Flat file, inhouse-tiedosto. Välitiedostolla eli flat file -tiedostolla tarkoitetaan sovelluksen ja EDI/OVT-järjestelmän välillä siirrettävää rakenteista tiedostoa, jonka avulla siirretään tietoja näiden kahden järjestelmän välillä.

X

X12

Yhdysvalloissa yleisesti käytössä oleva UN/EDIFACTia vanhempi sähköisen tiedonsiirron standardijoukko, jonka tekijä on ANSI:n komitea ASC X12.

X.400

Sähköpostijärjestelmien välinen sanomaliikenteen standardi, jota noudattavat järjestelmät ovat keskenään yhteensopivia. X.400-suosituksen on laatinut CCITT. X.400 on käytössä myös sähköisessä tiedonsiirrossa siirrettäessä lähetyksetoja osapuolten välillä. Erityisesti EDI-käyttöön on kehitetty myös EDI-liitännästandardi, Pedi (CCITT:n suositus X.435)

X.400/Pedi

Erityisesti sähköisen tiedonsiirron käyttöön kehitetty X.400-suositukseen pohjautuva EDI-liitännästandardi (CCITT:n suositus X.435).

X.435

Pedi. Erityisesti EDI-käyttöön kehitetty X.400-suositukseen pohjautuva EDI-liitännästandardi (CCITT:n suositus X.435).

Y

Yhdenmukaisuustarkastus

Conformance analysis. Menettely, jolla varmistetaan, että sanoma tai sen aito osajoukko on teknisesti EDIFACT-kieliopin ja sanomasisällöltään vakiosanomien mukainen.

Yhteenveto-osa

23.9.2021

Summary section. Sanoman erittelyosaa seuraava sanoman loppuosa, jossa on koottuna koko sanoman yhteenvetotiedot, kuten esimerkiksi laskun loppusummatiedot ja laskukohtaiset alennukset tai lisät sekä veroerittelyt.

Yhtenäistämismenettely

Technical assessment. Sanomat ja niiden pohjalta laaditut tietohakemistot tarkastetaan, jotta ne vastaisivat vahvistettuja EDIFACT-kieliopin sanomamäärittelyjä ja käyttöönottosääntöjä.

Yhteyskumppani

Trading partner, osapuoli. Osapuolella eli yhteyskumppanilla tarkoitetaan sähköisessä tiedonsiirrossa tiedon tai lähetyskerran lähettäjää tai vastaanottajaa. Sanomassa osapuoli on kyseisessä tietovirrassa esiintyvä tietyssä roolissa oleva organisaatio, kuten esimerkiksi tavaran tilaaja, laskutettava tai maksun saaja.

Yhteyskumppanitiedot

Osapuolitiedot. Osapuoleen liittyvät tiedot kuten nimi, Y-tunnus, OVT-tunnus, osoite ja yhteystiedot. Ks. hallintatietokanta.

YK:n Euroopan talouskomissio

ECE, UN/ECE, Economic Commission for Europe, United Nations Economic Commission for Europe. Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomissio. ECE on Yhdistyneiden kansakuntien alueellinen komissio, joka toimii YK:n talous- ja sosiaalineuvoston alaisena. Sen yhtenä tehtävänä on kehittää kaupan menettelyjä.